

PORADNIK INWESTORA

Jak uczestniczyć w Walnym Zgromadzeniu Akcjonariuszy

Paweł Heciak

Komisja Nadzoru Finansowego

Warszawa 2007

Broszura została wydana w celach edukacyjnych.
Informacje w niej zawarte mają charakter ogólny.

Publikacja została wydana nakładem
Komisji Nadzoru Finansowego
00-950 Warszawa, Pl. Powstańców Warszawy 1
telefaks (0-22) 33-26-793
www.knf.gov.pl

Rysunki: Małgorzata Zmysłowska
Opracowanie graficzne i druk: Oficyna Drukarska – Jacek Chmielewski

© Copyright by Komisja Nadzoru Finansowego, Warszawa 2007 r.

Wydanie II uaktualnione, Warszawa 2007 r.
Wydanie I ukazało się w 2005 r.

ISBN 83-924813-3-X
978-83-924813-3-1

Czemu służy ten Poradnik?

Poradnik niniejszy poświęcony jest zagadnieniom związanym z walnym zgromadzeniem akcjonariuszy spółki akcyjnej. **Akcje** stają się coraz bardziej popularną lokatą oszczędności dla wielu osób. Często akcjonariusze nie zdają sobie sprawy, że posiadając akcje mogą nimi nie tylko obracać, zyskując np. na wzroście ich kursu, ale mają określone prawa dzięki którym mogą wpływać na działalność spółki akcyjnej.

Do kogo jest skierowany?

Poradnik skierowany jest do osób, które poszukują informacji na temat zagadnień związanych z udziałem w walnym zgromadzeniu akcjonariuszy, praw i obowiązków jakie wynikają z tego tytułu.

Czego można się z niego dowiedzieć?

W Poradniku omówione zostały zagadnienia związane z najważniejszym organem spółki akcyjnej, a mianowicie walnym zgromadzeniem akcjonariuszy. Rozdziały Poradnika zostały poświęcone następującym zagadnieniom: pojęciu walnego zgromadzenia oraz jego pozycji wśród organów spółki, ochronie praw akcjonariuszy mniejszościowych, problematyce zwoływania walnego zgromadzenia, udziałowi w walnym zgromadzeniu jako prawie każdego akcjonariusza, problematyce podejmowania uchwał oraz ich zaskarżania do sądu. Przedstawiono również przepisy „Dobrych praktyk w spółkach publicznych 2005“, które stanowią coraz częściej standard w spółkach publicznych.

Poradnik ujmuje zagadnienia w sposób maksymalnie prosty i przejrzysty, unikając zbyt prawniczego języka. Jednocześnie staraliśmy się zawrzeć jak najwięcej praktycznych wskazówek dotyczących walnego zgromadzenia.

Na końcu Poradnika zamieszczono Słowniczek zawierający wyjaśnienia podstawowych terminów, które użyte po raz pierwszy w tekście zostały oznaczone kursywą, pogrubioną czcionką. Uwadze wszystkich polecamy także inne publikacje wydane nakładem Komisji Nadzoru Finansowego, dostępne na stronie internetowej Komisji pod adresem www.knf.gov.pl.

- Witam! Jestem Pan Kapitałek. Bardzo miło mi Ciebie poznać.

CO TO JEST WALNE ZGROMADZENIE AKCJONARIUSZY

Osoba nabywająca akcje spółki akcyjnej, nabywa nie tylko możliwość obracania tymi papierami wartościowymi i zyskiwania na wzroście kursów akcji — nabywa również szereg uprawnień związanych z posiadaniem akcji zwanych prawami korporacyjnymi. Najważniejszymi prawami korporacyjnymi są prawo do udziału w walnym zgromadzeniu akcjonariuszy i głosowania na nim. Dzięki nim akcjonariusz bierze udział w podejmowaniu najważniejszych decyzji dotyczących spółki.

Walne zgromadzenie akcjonariuszy jest, obok zarządu oraz rady nadzorczej, organem każdej spółki akcyjnej. Tworzą je wszyscy posiadacze akcji danej spółki, którzy biorą w nim udział. Prawo uczestniczenia w walnym zgromadzeniu akcjonariuszy jest prawem każdego posiadacza akcji danej spółki, którego nie może być pozbawiony. Jest to jednak prawo a nie obowiązek, zatem tylko od akcjonariusza zależy, czy zechce ze swojego prawa skorzystać. Wiele osób nabywając akcje, czyni to tylko w celu dalszego nimi obracania. Nie są one zainteresowane korzystaniem ze swoich praw korporacyjnych. Jednakże osoby, które traktują inwestycję w akcje konkretnej spółki jako inwestycję na wiele lat, powinny brać udział w obradach walnego zgromadzenia akcjonariuszy. Walne zgromadzenie jest bowiem najważniejszym organem spółki akcyjnej. Podejmowane przez nie uchwały stanowią wyraz woli akcjonariuszy, którzy w sensie ekonomicznym są współwłaścicielami spółki. Dlatego każdy akcjonariusz, który chce mieć wpływ na działalność spółki powinien uczestniczyć w obradach walnego zgromadzenia. Organ ten decyduje bowiem o wszystkich najważniejszych sprawach spółki, między innymi: w większości spółek powołuje i odwołuje członków rady nadzorczej, dokonuje zmian w statucie spółki, udziela absolutorium członkom organów spółki, decyduje o podwyższeniu lub obniżeniu kapitału zakładowego i umorzeniu akcji, decyduje o dalszym istnieniu spółki, o zmianie przedmiotu działalności spółki oraz o połączeniu z inną spółką.

Każdy akcjonariusz, bez względu na liczbę posiadanych akcji, ma prawo do zabrania głosu we wszelkich sprawach objętych porządkiem obrad, ma prawo do zadawania pytań zarządowi i do głosowania. Jeżeli podjęta została przez walne zgromadzenie uchwała, z którą akcjonariusz się nie zgadza, ma on prawo zaskarżyć ją do sądu.

Reasumując, walne zgromadzenie stanowi zatem zebranie akcjonariuszy danej spółki akcyjnej, które zostało zwołane i jest prowadzone zgodnie z przepisami prawa i postanowieniami statutu danej spółki. Jest ważne i może podejmować

uchwały bez względu na liczbę reprezentowanych na nim akcji, jeżeli oczywiście zostało prawidłowo zwołane.

Przepisy regulujące sposób zwoływania, przebieg walnego zgromadzenia, podejmowanie uchwał zawarte są w ustawie — Kodeks spółek handlowych (Ksh)¹.

Zgromadzenie zwyczajne i nadzwyczajne

Zwyczajne walne zgromadzenie powinno się odbyć raz w roku w każdej spółce akcyjnej. Przedmiotem jego obrad jest:

- rozpatrzenie i zatwierdzenie sprawozdania zarządu z działalności spółki oraz sprawozdania finansowego za ubiegły rok obrotowy,
- powzięcie uchwały o podziale zysku albo o pokryciu straty,
- udzielenie członkom organów spółki absolutorium z wykonania przez nich obowiązków.

Jego przedmiotem może być również rozpatrzenie i zatwierdzenie sprawozdania finansowego grupy kapitałowej w rozumieniu przepisów o rachunkowości oraz inne sprawy.

Zwyczajne walne zgromadzenie powinno się odbyć w terminie sześciu miesięcy po upływie każdego roku obrotowego. Rokiem obrotowym jest zazwyczaj rok kalendarzowy, może być również inny okres trwający dwanaście kolejnych miesięcy kalendarzowych. Rok obrotowy określa statut spółki.

Zarząd spółki powinien zwołać walne zgromadzenie tak, aby było możliwe przynajmniej rozpoczęcie jego obrad w ciągu sześciu miesięcy po upływie danego roku obrotowego. Odbycie walnego zgromadzenia po upływie tego terminu nie oznacza, że uchwały na nim podjęte będą nieważne. Uchwała taka może być bowiem uchylona tylko wówczas, gdy zostanie wykazane, że naruszenie ustawowego terminu miało wpływ na jej treść.

- Przed nabyciem akcji dowiem się jakie prawa przysługują akcjonariuszom.

¹ Ustawa z dnia 15 września 2000 r. (Dz. U. 2000 r., Nr 94, poz. 1037 z późn. zm).

Nadzwyczajne walne zgromadzenie może być zwołane w każdym czasie. Zwołane jest w miarę potrzeby np. kiedy zgodnie z przepisami prawa potrzebna jest uchwała walnego zgromadzenia oraz w przypadkach określonych w statucie spółki, a także, gdy organy (zarząd, rada nadzorcza) lub osoby uprawnione do zwołania uznają to za wskazane.

Jak przygotować się do walnego zgromadzenia?

Każdy akcjonariusz, który chce brać aktywny udział w walnym zgromadzeniu spółki powinien się do niego odpowiednio przygotować. Przede wszystkim należy zapoznać się z porządkiem obrad walnego zgromadzenia. Poznać należy również sytuację spółki oraz przeanalizować wszystkie dokumenty przedkładane walnemu zgromadzeniu, które będą przedmiotem jego obrad. Porządek obrad jest zamieszczany w ogłoszeniu o walnym zgromadzeniu, dzięki temu można się zorientować co będzie przedmiotem obrad i jakie uchwały będą podejmowane.

W celu realizacji prawa do informacji, akcjonariusz ma prawo zażądać odpisów sprawozdania zarządu z działalności spółki za ubiegły rok obrotowy i sprawozdania finansowego oraz opinii biegłego rewidenta. Spółka ma obowiązek wydać te dokumenty najpóźniej na piętnaście dni przed walnym zgromadzeniem. Niezachowanie tego terminu może stanowić podstawę zarzutu naruszenia przepisów ustawy przy zwoływaniu walnego zgromadzenia i podstawę zaskarżenia uchwał na nim podjętych. Akcjonariusz ma prawo, w sposób zapewniający swobodę, przejrzeć te dokumenty w siedzibie spółki albo otrzymać ich odpisy lub kopie. Może także zażądać, aby dokumenty zostały mu doręczone pod jego adres zamieszkania. W tym ostatnim przypadku należy pamiętać, aby swoje żądanie zgłosić w terminie umożliwiającym ich doręczenie. Spółka w przypadku kopii obszernych dokumentów może zażądać zwrotu kosztów ich sporządzenia. Odpisy mogą być odebrane przez samego akcjonariusza w siedzibie spółki lub przesłane pocztą. Mogą zostać wykorzystane również inne środki, np. poczta elektroniczna, faks, kurier.

Zwyczajnemu walnemu zgromadzeniu spółki powinny zostać przedstawione następujące dokumenty:

- sprawozdanie finansowe składające się z bilansu oraz rachunku zysków i strat,
- sprawozdanie z działalności spółki za ubiegły rok obrotowy,
- opinia i raport biegłego rewidenta o sprawozdaniu finansowym,
- sprawozdanie z działalności rady nadzorczej,

- sprawozdanie rady nadzorczej z wyników badania sprawozdania finansowego i sprawozdania z działalności zarządu oraz wniosków zarządu co do podziału zysku lub pokrycia straty².

W **spółkach akcyjnych publicznych** projekty uchwał, które mają być podjęte na walnym zgromadzeniu są podawane do publicznej wiadomości w formie raportów bieżących. Raporty udostępniane są też na stronach internetowych spółek publicznych³.

Kompetencje walnego zgromadzenia akcjonariuszy

Walne zgromadzenie akcjonariuszy zajmuje szczególną pozycję wśród organów spółki. Stanowi bowiem zebranie akcjonariuszy, a więc w pewnym sensie „współwłaścicieli“ spółki. Dlatego temu organowi ustawodawca powierzył prawo decydowania o najważniejszych sprawach spółki.

Kompetencje walnego zgromadzenia są zawarte przede wszystkim w przepisach Kodeksu spółek handlowych. Uchwały walnego zgromadzenia akcjonariuszy wymagają między innymi następujące sprawy:

- rozpatrzenie i zatwierdzenie sprawozdania zarządu z działalności spółki,
- rozpatrzenie i zatwierdzenie sprawozdania finansowego za ubiegły rok obrotowy,
- udzielenie absolutorium członkom organów spółki z wykonywania przez nich obowiązków,
- postanowienie dotyczące roszczeń o naprawienie szkody wyrządzonej przy zawiązywaniu spółki lub sprawowaniu zarządu albo nadzoru,
- zbycie i wydzierżawienie przedsiębiorstwa lub jego zorganizowanej części oraz ustanowienie ograniczonego prawa rzeczowego,
- nabycie i zbycie nieruchomości, użytkowania wieczystego lub udziału w nieruchomości, chyba że statut stanowi inaczej,
- emisja obligacji zamiennych lub z prawem pierwszeństwa i emisja warrantów subskrypcyjnych,
- nabycie akcji własnych, które mają być zaoferowane do nabycia pracownikom lub osobom, które były zatrudnione w spółce lub spółce powiązanej przez

² Szerzej na ten temat J. Szwaja [w:] S. Soltysiński, A. Szajkowski, A. Szumański, J. Szwaja. Kodeks spółek handlowych Tom III, Wydawnictwo C.H. BECK Warszawa 2003 s. 757 i nast.

³ Aktualne informacje o spółkach publicznych są dostępne na stronie Gazety Giełdy „Parkiet” www.parkiet.com Większość spółek publicznych umieszcza istotne informacje ich dotyczące na swoich stronach internetowych.

- okres co najmniej trzech lat oraz udzielenie upoważnienia instytucji finansowej do nabywania akcji na własny rachunek celem ich dalszej odsprzedaży,
- zawarcie pomiędzy spółką dominującą a spółką zależną umowy przewidującej zarządzanie spółką zależną lub przekazywanie zysku przez taką spółkę,
 - powzięcie uchwały o podziale zysku albo o pokryciu straty,
 - powzięcie uchwały o istotnej zmianie przedmiotu działalności spółki,
 - podjęcie uchwały o przymusowym wykupie akcji,
 - powoływanie i odwoływanie członków rady nadzorczej, chyba że statut stanowi inaczej,
 - o użyciu kapitału zapasowego i rezerwowego,
 - powzięcie uchwały dotyczącej dalszego istnienia spółki, jeżeli bilans sporządzony przez zarząd wykaże stratę przewyższającą sumę kapitałów zapasowego i rezerwowych oraz jedną trzecią kapitału zakładowego,
 - zmiany statutu spółki oraz upoważnienie rady nadzorczej do ustalenia jednolitego tekstu statutu,
 - umorzenie akcji i obniżenie kapitału zakładowego,
 - podjęcie uchwały o podwyższeniu kapitału zakładowego,
 - podjęcie uchwały o pozbawieniu akcjonariusza prawa poboru akcji nowej emisji w całości lub części,
 - podjęcie uchwały o warunkowym podwyższeniu kapitału zakładowego,
 - podejmowanie uchwał w sprawie łączenia spółek,
 - uchwalenie podziału spółki,
 - podejmowanie uchwał o przekształceniu spółki⁴.

Należy pamiętać, iż są to najważniejsze ustawowe kompetencje walnego zgromadzenia, poza nimi Kodeks spółek handlowych przewiduje jeszcze dużo innych uprawnień. Dodatkowe kompetencje może przewidywać ponadto statut spółki.

Powoływanie i odwoływanie członków rady nadzorczej

Jedną z bardzo istotnych kompetencji walnego zgromadzenia jest uprawnienie do powoływania i odwoływania członków rady nadzorczej. Zaznaczyć należy, iż statut spółki może przewidywać inny sposób powoływania i odwoływania jej członków, np. powoływania ich przez organy administracji rządowej lub samorządowej, określonych akcjonariuszy.

⁴ Szerzej na temat kompetencji WZA J. Szwaja [w:] op. cit. s. 726 i nast.

Rada nadzorcza składa się z co najmniej 3, a w spółkach publicznych co najmniej 5 członków. Liczbę jej członków w konkretnej spółce określa statut.

Zadaniem rady nadzorczej jest sprawowanie stałego nadzoru nad działalnością spółki we wszystkich dziedzinach jej działalności. Przede wszystkim rada nadzorcza — jeżeli statut spółki nie stanowi inaczej — powołuje i odwołuje członków zarządu spółki. Ponadto do jej kompetencji należy także zawieszanie w czynnościach, z ważnych powodów, członków zarządu oraz delegowanie członków rady nadzorczej, na okres nie dłuższy niż 3 miesiące, do czasowego wykonywania czynności członków zarządu, którzy zostali odwołani lub złożyli rezygnację, albo z innych przyczyn nie mogą sprawować swoich czynności. Statut spółki może rozszerzyć uprawnienia rady nadzorczej. Może w szczególności przewidywać, że zarząd będzie obowiązany uzyskać jej zgodę przed dokonaniem określonych w statucie czynności.

Na wniosek akcjonariuszy, reprezentujących co najmniej jedną piątą kapitału zakładowego, wybór rady nadzorczej powinien być dokonany przez najbliższe walne zgromadzenie w drodze głosowania oddzielnymi grupami, nawet gdy statut przewiduje inny sposób powołania rady nadzorczej. Głosowanie oddzielnymi grupami polega na tym, że tworzy się tyle grup akcjonariuszy, ile jest stanowisk do obsadzenia w radzie nadzorczej. W ramach grupy wybór członka rady nadzorczej przebiega w sposób analogiczny, jak w przypadku ich wyboru przez całe walne zgromadzenie. Każda grupa wybiera swojego przewodniczącego, który prowadzi jej obrady i przeprowadza głosowanie. Z uwagi na to, że głosowanie przy wyborach powinno być tajne, powinna zostać utworzona komisja skrutacyjna. Uchwała o powołaniu członka rady nadzorczej przez daną grupę powinna być zaprotokołowana przez notariusza⁵.

Ochrona akcjonariuszy mniejszościowych

Akcjonariusz, bez względu na liczbę posiadanych akcji spółki, ma prawo do ochrony swoich interesów i praw. Oczywiście realny wpływ akcjonariusza posiadającego kilka czy nawet kilkanaście procent ogólnej liczby głosów na walnym zgromadzeniu na treść uchwał jest nieporównywalnie mniejszy niż akcjonariusza posiadającego ponad połowę głosów. Nie oznacza to jednak, że jest pozbawiony takiego wpływu w ogóle.

⁵ Szerzej na temat wyborów członków rady nadzorczej oddzielnymi grupami J. Szwaja [w:] op. cit. s. 649 i nast.

Przepisy prawa dla podjęcia, zwykle określonych istotnych szczególnie uchwał wymagają kwalifikowanej większości głosów, a nawet zgody wszystkich akcjonariuszy.

Bardzo istotne znaczenie dla ochrony praw akcjonariusza ma prawo do informacji, o czym będzie mowa w dalszej części Poradnika.

Ochronie praw akcjonariuszy mniejszościowych służą także przepisy, które przyznają uprawnienia grupom akcjonariuszy dysponującym określoną, ale mniejszą niż połowa częścią kapitału zakładowego np. prawo żądania zwołowania nadzwyczajnego walnego zgromadzenia oraz zamieszczania oznaczonych spraw w porządku dziennym najbliższego zgromadzenia przez akcjonariuszy dysponujących 1/10 kapitału zakładowego, przy czym statut może przyznać to uprawnienie także akcjonariuszom reprezentujących mniej niż 1/10 kapitału zakładowego.

Poza tym, akcjonariusz lub akcjonariusze spółki publicznej posiadający co najmniej 5% ogólnej liczby głosów na walnym zgromadzeniu spółki publicznej mogą żądać powzięcia uchwały o wyznaczeniu rewidenta do spraw szczególnych. Jeżeli walne zgromadzenie oddali wniosek, wnioskodawcy mogą wystąpić o jego wyznaczenie do **sądu rejestrowego**.

Każdy akcjonariusz, który brał udział w walnym zgromadzeniu i nie zgadza się z treścią uchwały może ją zaskarżyć do sądu. Szerzej na ten temat w dalszej części Poradnika.

Każdy akcjonariusz ma także możliwość dochodzenia roszczeń z tytułu szkody wyrządzonej spółce lub akcjonariuszom.

Prawo do informacji i jego ochrona

Prawo do informacji stanowi podstawowy instrument służący ochronie praw akcjonariusza. Realizowany jest poprzez obowiązek dostarczania aktualnych istotnych informacji o spółce.

Zgodnie z przepisami Kodeksu spółek handlowych, podczas obrad walnego zgromadzenia zarząd spółki akcyjnej jest obowiązany do udzielenia akcjonariu-

- Mam prawo do ochrony swoich interesów.

szowi, na jego żądanie informacji dotyczących spółki, jeżeli jest to uzasadnione dla oceny sprawy objętej porządkiem obrad. Chodzi tu o wszystkie dane dotyczące działalności spółki, a zatem znaczących umów zawartych i planowanych przez spółkę, planów inwestycji, prowadzonych procesów sądowych, powiązań kapitałowych, a także osób pełniących funkcje w organach spółki.

Generalnie prawo do informacji wykonywane jest na walnym zgromadzeniu lub poza nim. Udzielenie informacji na walnym zgromadzeniu następuje w formie ustnych odpowiedzi zarządu na pytania zadawane przez akcjonariuszy. W uzasadnionych wypadkach zarząd może udzielić informacji na piśmie, nie później jednak niż w terminie dwóch tygodni od dnia zakończenia walnego zgromadzenia.

W przypadku wykonywania tego prawa poza walnym zgromadzeniem zarówno akcjonariusz, jak i spółka wykonują je w formie pisemnej. Informacje takie, wraz z podaniem daty ich przekazania i osoby, której udzielono informacji, powinny zostać ujawnione przez zarząd na piśmie, w materiałach przedkładanych najbliższemu walnemu zgromadzeniu. Materiały te mogą nie obejmować informacji podanych do wiadomości publicznej oraz udzielonych podczas walnego zgromadzenia.

Zarząd powinien odmówić udzielenia informacji w przypadkach gdy:

- mogłoby to wyrządzić szkodę spółce albo spółce z nią powiązanej, albo spółce lub spółdzielni zależnej, w szczególności przez ujawnienie tajemnic technicznych, handlowych lub organizacyjnych przedsiębiorstwa,
- mogłoby to narazić członka zarządu na poniesienie odpowiedzialności karnej, cywilnoprawnej lub administracyjnej.

Akcjonariusz, któremu odmówiono ujawnienia żądanej informacji podczas obrad walnego zgromadzenia może złożyć wniosek do sądu rejestrowego o zobowiązanie zarządu do udzielenia informacji. Wniosek ten należy złożyć w terminie tygodnia od zakończenia walnego zgromadzenia, na którym odmówiono udzielenia informacji. Niezbędną przesłanką złożenia wniosku jest zgłoszenie sprzeciwu do protokołu walnego zgromadzenia.

Akcjonariusz może również złożyć wniosek do sądu rejestrowego o zobowiązanie spółki do ogłoszenia informacji udzielonych innemu akcjonariuszowi w formie pisemnej poza walnym zgromadzeniem. Sąd rejestrowy rozstrzyga sprawę co do istoty w postępowaniu nieprocesowym, wydając postanowienie.

Szczególne obowiązki informacyjne nakłada na spółki publiczne ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o ofercie publicznej i warunkach wprowadzania instrumentów finansowych do zorganizowanego systemu obrotu oraz o spółkach publicznych. Modyfikują one w pewnym stopniu prawo do informacji. Zgodnie z przepisami wyżej wymienionej ustawy **emitent**, którego papiery wartościowe są przedmiotem ubiegania się o dopuszczenie do obrotu na rynku regulowanym lub są dopuszczone do obrotu na tym rynku, jest obowiązany do równoczesnego przekazywania **KNF** i spółce prowadzącej ten **rynek regulowany**, a po upływie 20 minut od chwili przekazania tym podmiotom — także do publicznej wiadomości:

- informacji poufnych,
- informacji bieżących i okresowych.

Szczególne znaczenie mają raporty bieżące i okresowe, które spółka publiczna ma obowiązek przekazywać do publicznej wiadomości. Dzięki nim akcjonariusze i inwestorzy otrzymują informacje o aktualnych i istotnych sprawach spółki.

W przypadku spółki publicznej, której akcje są dopuszczone do obrotu na rynku oficjalnych notowań giełdowych, w związku z walnym zgromadzeniem akcjonariuszy, przekazaniu w formie raportów bieżących podlegają następujące informacje:

- data, godzina i miejsce walnego zgromadzenia wraz z jego szczegółowym porządkiem obrad oraz data i godzina, do której należy składać imienne świadectwa depozytowe lub zaświadczenie o złożeniu akcji do depozytu, wraz ze wskazaniem miejsca, w którym należy je złożyć,
- w przypadku zamierzonej albo dokonanej zmiany statutu — dotychczas obowiązujące jego postanowienia, treść proponowanych albo dokonanych zmian oraz:
 - w przypadku, gdy w związku ze znacznym zakresem zamierzonych zmian emitent podjął decyzję o sporządzeniu projektu nowego tekstu jednolitego statutu wraz z wyliczeniem jego nowych lub zmienionych postanowień — treść nowego tekstu jednolitego statutu wraz z wyliczeniem jego nowych lub zmienionych postanowień,
 - w przypadku, gdy emitent sporządził tekst jednolity statutu uwzględniający jego zmiany — treść tekstu jednolitego statutu,
- treść projektów uchwał oraz załączników do tych projektów, które mają być przedmiotem obrad walnego zgromadzenia, istotnych z punktu widzenia podejmowanych uchwał, które nie zostały uprzednio przekazane do publicznej wiadomości na podstawie art. 56 ust. 1 ustawy o ofercie publicznej (...),
- ogłoszenie przerwy w obradach walnego zgromadzenia wraz z określeniem

daty jego wznowienia,

- treść uchwał powziętych przez walne zgromadzenie oraz treść załączników do tych uchwał wraz z informacją o odstąpieniu przez walne zgromadzenie od rozpatrzenia któregokolwiek z punktów planowanego porządku obrad oraz informacje o sprzeciwach zgłoszonych do protokołu podczas obrad walnego zgromadzenia ze wskazaniem, których uchwał dotyczyły,
- wniesienie powództwa o uchylenie lub stwierdzenie nieważności uchwały walnego zgromadzenia oraz wydanie przez sąd wyroku w sprawie, jak również termin stwierdzenia nieważności lub uchylenia uchwały bądź oddalenia powództwa,
- wszystkie decyzje dotyczące deklaracji wypłat lub wstrzymania wypłat zaliczki na poczet przewidywanych dywidend oraz wypłat lub wstrzymania wypłat dywidend lub odsetek od papierów wartościowych,
- udzielone akcjonariuszowi na podstawie przepisów Kodeksu spółek handlowych informacje, wynikające ze zobowiązania przez sąd rejestrowy zarządu emitenta do udzielenia akcjonariuszowi, który zgłosił sprzeciw do protokołu w sprawie odmowy ujawnienia żądanej na walnym zgromadzeniu informacji, oraz informacje, do których ogłoszenia emitent jest obowiązany na podstawie tej ustawy przez sąd rejestrowy, a które zostały udzielone innemu akcjonariuszowi poza walnym zgromadzeniem.

W przypadku walnego zgromadzenia, na którym jest planowane powzięcie uchwały o podwyższeniu kapitału zakładowego emitenta ze środków spółki, jeżeli ostatnie sprawozdanie finansowe przypada na dzień bilansowy co najmniej na sześć miesięcy przed dniem walnego zgromadzenia, emitent jest obowiązany do przekazania, w formie raportu bieżącego, informacji określonych w art. 442 § 2 Kodeksu spółek handlowych, które powinny być przedstawione na tym zgromadzeniu.

Dodać należy, iż niewypełnianie tych obowiązków przez spółkę publiczną zagrożone jest sankcjami administracyjnymi i karnymi.

ZWOŁYWANIE WALNEGO ZGROMADZENIA

Prawo zwołania walnego zgromadzenia akcjonariuszy zarówno zwykłego, jaki i nadzwyczajnego, przysługuje przede wszystkim zarządowi spółki.

Rada nadzorcza ma prawo zwołania zwyczajnego walnego zgromadzenia, jeżeli zarząd nie zwoła go w terminie określonym w przepisach Kodeksu spółek handlowych lub statucie spółki. Nadzwyczajne walne zgromadzenie ma prawo zwołać natomiast, jeżeli uzna to za wskazane, a zarząd nie zwoła go w terminie dwóch tygodni od dnia zgłoszenia przez nią odpowiedniego żądania.

Statut spółki może przyznać powyższe uprawnienie rady nadzorczej także innym osobom np. akcjonariuszom reprezentującym odpowiednią część **kapitału zakładowego spółki**.

- Zwołujemy Walne Zgromadzenie Akcjonariuszy.

Zwołanie na żądanie akcjonariuszy

Akcjonariuszom reprezentującym określoną część kapitału zakładowego przepisy Ksh przyznają pewne prawa. Mają one na celu ochronę interesów akcjonariuszy mniejszościowych. Jednym z takich uprawnień jest prawo żądania przez akcjonariusza lub grupę akcjonariuszy zwołania walnego zgromadzenia. Pamiętać należy, iż statut spółki może przewidywać nie tylko możliwość zgłoszenia żądania zwołania walnego zgromadzenia, ale również może przyznać prawo zwołania walnego zgromadzenia grupie akcjonariuszy reprezentującej określoną część kapitału zakładowego.

Zgodnie z przepisami Ksh akcjonariusz lub akcjonariusze reprezentujący co najmniej 1/10 kapitału zakładowego mogą żądać zwołania nadzwyczajnego walnego zgromadzenia, jak również umieszczenia określonych spraw w porządku najbliższego walnego zgromadzenia. Statut spółki może przewidywać, iż żądanie takie może zgłosić akcjonariusz lub akcjonariusze reprezentujący mniej niż 1/10 kapitału zakładowego.

Żądanie zwołania walnego zgromadzenia należy złożyć na piśmie do zarządu najpóźniej na miesiąc przed proponowanym terminem walnego zgromadzenia. Powinno ono zawierać, oprócz żądania zwołania walnego zgromadzenia, także jego

przedmiot i porządek obrad oraz uzasadnienie żądania zwołania. Wnioskodawcy mogą wycofać swoje żądanie do czasu zwołania walnego zgromadzenia przez zarząd.

Upoważnienie sądowe do zwołania walnego zgromadzenia

Jeżeli w terminie dwóch tygodni od dnia przedstawienia żądania przez akcjonariuszy zarządowi nadzwyczajne walne zgromadzenie nie zostanie zwołane, sąd rejestrowy może, po wezwaniu zarządu do złożenia oświadczenia, upoważnić do zwołania nadzwyczajnego walnego zgromadzenia akcjonariuszy występujących z tym żądaniem. Sąd wyznacza także przewodniczącego tego zgromadzenia.

Z wnioskiem do sądu mogą wystąpić zatem akcjonariusze, którzy uprzednio wystąpili do zarządu z żądaniem zwołania nadzwyczajnego walnego zgromadzenia. Jeżeli walne zgromadzenie nie zostanie zwołane przez zarząd w ciągu dwóch tygodni od przedstawienia wniosku, wówczas wnioskodawcy mają otwartą drogę do skierowania wniosku do sądu rejestrowego o upoważnienie ich do zwołania nadzwyczajnego walnego zgromadzenia.

Po złożeniu takiego wniosku sąd bada, czy akcjonariusze dysponują wymaganą częścią kapitału zakładowego. Po wezwaniu i przedstawieniu przez zarząd spółki oświadczenia, sąd rejestrowy wydaje postanowienie, w którym wniosek oddala, jeżeli uzna, że nie są spełnione przesłanki uzasadniające wniosek, albo uwzględnia wniosek upoważniając akcjonariuszy do zwołania nadzwyczajnego walnego zgromadzenia.

Sposób zwoływania walnego zgromadzenia

Zwołanie przez ogłoszenie

Walne zgromadzenie zwołuje się przez ogłoszenie, które powinno być dokonane co najmniej na trzy tygodnie przed terminem walnego zgromadzenia. Ogłoszenie powinno być opublikowane w Monitorze Sądowym i Gospodarczym, gdyż zgodnie z przepisami prawa jest to zasadnicze miejsce publikacji ogłoszeń o zwołaniu zgromadzenia. Statut spółki dodatkowo może wskazywać dzienniki lub tygodniki, w których spółka ma obowiązek zamieścić ogłoszenie. Oczywiście, jeżeli statut nie zawiera w tym względzie szczególnych uregulowań, spółka może, a nawet powinna, zamieścić ogłoszenie o walnym zgromadzeniu w jakimś poczytnym dzienniku oraz na swojej stronie internetowej.

W ogłoszeniu należy oznaczyć datę, godzinę i miejsce (miejscowość i dokładny adres) walnego zgromadzenia oraz szczegółowy porządek obrad, w tym projekty

uchwał, które mają być podjęte. W przypadku zamierzonej zmiany statutu powołać należy dotychczas obowiązujące postanowienia, jak również treść projektowanych zmian. Ogłoszenie może również zawierać projekt nowego tekstu jednolitego statutu wraz z wyliczeniem nowych lub zmienionych postanowień statutu.

W taki sposób zwoływane są walne zgromadzenia w spółkach publicznych. Szczegółowe informacje dotyczące walnego zgromadzenia akcjonariuszy spółka publiczna ma obowiązek zamieścić w raportach bieżących⁶.

Zwołanie w drodze korespondencyjnej

Jeżeli wszystkie akcje wyemitowane przez spółkę są imienne, walne zgromadzenie może być zwołane za pomocą listów poleconych lub przesyłek nadanych pocztą kurierską, wysłanych co najmniej dwa tygodnie przed terminem walnego zgromadzenia. Wówczas dzień wysłania listów uważa się za dzień ogłoszenia. Zamiast listu poleconego lub przesyłki nadanej pocztą kurierską, zawiadomienie może być wysłane akcjonariuszowi pocztą elektroniczną, jeżeli uprzednio wyraził on na to piśmną zgodę, podając adres, na który zawiadomienie powinno być wysłane.

Ten sposób zwoływania walnych zgromadzeń akcjonariuszy nie dotyczy jednak spółek publicznych.

Miejsce zgromadzeń

Walne zgromadzenie odbywa się w siedzibie spółki. Siedzibę określa statut spółki. Walne zgromadzenie spółki publicznej może odbyć się również w miejscowości będącej siedzibą giełdy, na której są dopuszczone do obrotu giełdowego akcje tej spółki. Na dzień dzisiejszy warunek ten spełnia jedynie Warszawa.

Statut może również zawierać odmiennie postanowienia dotyczące miejsca zwołania walnego zgromadzenia, jednakże zgromadzenia mogą się odbywać wyłącznie na terytorium Polski.

Odwołanie walnego zgromadzenia

Zasadą jest, że walne zgromadzenie może odwołać podmiot, który je zwołał. Jeżeli posiedzenie zostało zwołane przez zarząd — a tak jest najczęściej — to również on może to posiedzenie odwołać. Taka sama sytuacja występuje w przy-

⁶ Szerzej na temat obowiązków informacyjnych spółek publicznych, związanych z walnym zgromadzeniem akcjonariuszy w rozdziale Poradnika „Prawo do informacji i jego ochrona”.

padku zwołania walnego zgromadzenia przez radę nadzorczą lub akcjonariuszy, którzy zwołali walne zgromadzenie na podstawie upoważnienia sądu.

Przyjmuje się, iż walne zgromadzenie może być odwołane tylko z ważnych i uzasadnionych powodów.

Przyczyny uzasadniające odwołanie walnego zgromadzenia mogą być bardzo różne, zaczynając od stanów klęski żywiołowej, poprzez zmianę sytuacji w spółce, czy też ustanie przyczyn, które były powodem zwołania tego walnego zgromadzenia.

Odwołanie walnego zgromadzenia powinno nastąpić w taki sam sposób, w jaki zostało zwołane. W przypadku spółki publicznej będzie to zatem ogłoszenie w Monitorze Sądowym i Gospodarczym, oraz jeżeli statut spółki to przewiduje, dodatkowo w dzienniku lub tygodniku, w którym spółka zamieszcza ogłoszenia. Można także wykorzystać inne media np. internet.

Spółka publiczna — chociaż nie wynika to wprost z przepisów prawa — powinna podać informację o odwołaniu walnego zgromadzenia w raporcie bieżącym.

Nieformalne zwołanie walnego zgromadzenia

Walne zgromadzenie akcjonariuszy może się również odbyć bez jego formalnego zwołania, a więc bez ogłoszenia. Jednakże muszą zostać spełnione pewne warunki. Przede wszystkim musi być reprezentowany cały kapitał zakładowy spółki, a zatem obecni muszą być wszyscy akcjonariusze spółki. Ponadto, nikt z obecnych nie może zgłosić sprzeciwu dotyczącego odbycia walnego zgromadzenia lub wniesienia poszczególnych spraw do porządku obrad. Jeżeli powyższe warunki zostaną spełnione, takie nieformalnie zwołane walne zgromadzenie może podejmować uchwały.

Przebieg nieformalnie zwołanego walnego zgromadzenia jest analogiczny do zgromadzenia zwołanego w sposób formalny. Powinien być zatem wybrany przewodniczący, a uchwały walnego zgromadzenia powinny być protokołowane przez notariusza. Szerzej o przebiegu walnego zgromadzenia w dalszej części Poradnika.

Prawo do uczestniczenia w walnym zgromadzeniu

Prawo do uczestniczenia w walnym zgromadzeniu jest najważniejszym prawem korporacyjnym akcjonariusza. Przysługuje ono wszystkim akcjonariuszom, nawet jeśli ze swoich akcji nie mogą wykonywać prawa głosu np. akcji niemych. Obejmuje ono nie tylko uprawnienie do obecności na walnym zgromadzeniu, ale również uprawnienie do aktywnego w nim udziału, a zatem brania udziału w dyskusji, zgłaszania wniosków porządkowych, składania oświadczeń oraz pełnienia funkcji podczas walnego zgromadzenia.

Prawo uczestniczenia w walnym zgromadzeniu przysługuje:

- akcjonariuszom posiadającym **akcje imienne** lub imienne **świadcstwa tymczasowe**, jeżeli zostaną wpisani do księgi akcyjnej przynajmniej na tydzień przed dniem odbycia walnego zgromadzenia,
- akcjonariuszom posiadającym **akcje na okaziciela**, jeżeli dokumenty akcji zostaną złożone w spółce co najmniej na tydzień przed terminem zgromadzenia i nie będą odebrane przed jego ukończeniem. Zamiast akcji mogą być złożone zaświadczenia wydane na dowód złożenia akcji u notariusza, w banku lub domu maklerskim mającym siedzibę na terenie Polski, wskazanym w ogłoszeniu o zwołaniu walnego zgromadzenia (w zaświadczeniu należy wymienić numery akcji i stwierdzić, że akcje nie będą wydane przed zakończeniem walnego zgromadzenia),
- użytkownikom i zastawnikom akcji imiennych i świadectw tymczasowych, jeżeli zostaną wpisani do księgi akcyjnej przynajmniej na tydzień przed dniem odbycia walnego zgromadzenia,
- członkom zarządu i rady nadzorczej.

W spółkach publicznych, z uwagi na to, że akcje dopuszczone do obrotu są zdematerializowane (nie posiadają postaci papierowej, istnieją jedynie jako zapis komputerowy), akcjonariusze muszą złożyć imienne świadectwa depozytowe. Świadectwo potwierdza legitymację do realizacji wszelkich uprawnień wynikających z papierów wartościowych wskazanych w jego treści, które są lub mogą być realizowane wyłącznie na podstawie zapisów na rachunku papierów wartościowych, a w szczególności właśnie do uczestnictwa w walnym zgromadzeniu. Warunkiem uczestnictwa w walnym zgromadzeniu jest złożenie świadectwa w spółce, najpóźniej na tydzień przed terminem odbycia walnego zgromadzenia.

W celu uzyskania imiennego świadectwa depozytowego akcjonariusz powinien zwrócić się o jego wystawienie do podmiotu prowadzącego jego rachunek papierów wartościowych (domu maklerskiego lub banku prowadzącego działalność maklerską). Świadectwo jest wystawiane na piśmie, oddzielnie dla każdego rodzaju papierów wartościowych. Na żądanie posiadacza rachunku w jego treści może zostać wskazana część lub wszystkie papiery wartościowe zapisane na tym rachunku. Podmiot, który prowadzi rachunek papierów wartościowych dokonuje ich blokady i wydaje imienne świadectwo depozytowe.

- Jestem akcjonariuszem spółki, więc mam prawo do udziału w Walnym Zgromadzeniu Akcjonariuszy.

Świadectwo depozytowe powinno zawierać:

- firmę (nazwę), siedzibę i adres wystawcy świadectwa oraz numer świadectwa,
- liczbę papierów wartościowych,
- rodzaj i kod papieru wartościowego,
- firmę (nazwę), siedzibę i adres emitenta,
- wartość nominalną papieru wartościowego,
- imię i nazwisko lub nazwę (firmę) i siedzibę oraz adres posiadacza rachunku papierów wartościowych,
- informację o ograniczeniach przenoszenia papierów wartościowych lub o ustanowionych na nich obciążeniach,
- datę i miejsce wystawienia świadectwa,
- cel wystawienia świadectwa,
- termin ważności świadectwa,
- w przypadku, gdy poprzednio wystawione świadectwo, dotyczące tych samych papierów wartościowych, było nieważne albo zostało zniszczone lub utracone przed upływem terminu ważności — wskazanie, że jest to nowy dokument świadectwa,
- podpis osoby upoważnionej do wystawienia w imieniu wystawiającego świadectwa, opatrzony pieczęcią wystawiającego.

Lista akcjonariuszy

Lista akcjonariuszy uprawnionych do uczestnictwa w walnym zgromadzeniu, a zatem takich, którzy wykazali swoje prawo do uczestniczenia w jego obradach, zawiera nazwiska i imiona albo firmy (nazwy) uprawnionych, ich miejsce zamieszkania (siedzibę), liczbę, rodzaj i numery akcji oraz liczbę przysługujących im głosów.

Lista po podpisaniu jej przez zarząd powinna być wyłożona w lokalu zarządu przez trzy dni robocze przed odbyciem walnego zgromadzenia. Akcjonariusz może przeglądać listę akcjonariuszy w lokalu zarządu oraz żądać odpisu listy za zwrotem kosztów jego sporządzenia.

Akcjonariusz ma prawo żądać uzupełnienia listy, jak również jej sprostowania. Szczególnie wówczas, gdy nie został na nią wpisany. Jeżeli jego uzasadnione żądania nie zostaną uwzględnione i w konsekwencji nie zostanie dopuszczony do udziału w walnym zgromadzeniu, może on zaskarżyć podjęte na tym walnym uchwały. Możliwa jest również sytuacja, gdy mimo żądania sprostowania listy przed walnym zgromadzeniem brały w nim udział osoby, które nie miały do tego prawa. Wówczas po zgłoszeniu sprzeciwu do protokołu, akcjonariusz będzie mógł z tego powodu zaskarżyć uchwały na nim podjęte⁷.

⁷ Szerzej na ten temat J. Szwaja [w:] op. cit. s. 828.

Przebieg obrad

Walne zgromadzenie jest ważne bez względu na liczbę reprezentowanego na nim kapitału zakładowego. Wystarczy zatem, że stawi się jeden akcjonariusz posiadający jedną akcję, aby skutecznie podejmować uchwały chyba, że przepisy ustawy lub statutu wymagają określonego kworum.

Obrady walnego zgromadzenia otwiera przewodniczący rady nadzorczej albo jego zastępca. W razie nieobecności tych osób walne zgromadzenie otwiera prezes zarządu albo osoba wyznaczona przez zarząd. Statut danej spółki może zawierać w tej kwestii szczególne unormowania odbiegające od przedstawionych powyżej. Wiele spółek, szczególnie publicznych, ma opracowane własne regulaminy walnego zgromadzenia, które szczegółowo regulują jego przebieg.

Następnie spośród osób uprawnionych do uczestnictwa w walnym zgromadzeniu wybiera się przewodniczącego. Wyboru dokonują akcjonariusze uczestniczący w walnym.

Przewodniczącym może być osoba będąca akcjonariuszem, może nim być także pełnomocnik akcjonariusza. Wybór przewodniczącego powinien nastąpić w głosowaniu tajnym.

Przewodniczący kieruje obradami walnego zgromadzenia, czuwa nad jego przebiegiem. Jego zadaniem jest przeprowadzenie obrad szybko i sprawnie, tak aby omówione zostały wszystkie punkty znajdujące się w porządku walnego zgromadzenia, a przede wszystkim podjęte zostały wszystkie zaplanowane uchwały.

Przewodniczący, bez zgody walnego zgromadzenia, nie ma prawa usuwać lub zmieniać kolejności spraw zamieszczonych w porządku obrad. Do jego zadań należy też dbanie o zapewnienie porządku na sali obrad. Przewodniczący udziela głosu uczestnikom oraz zarządza głosowania.

Przewodniczący na wstępie poddaje pod głosowanie porządek obrad zamieszczony w ogłoszeniu o zwołaniu walnego zgromadzenia. Walne zgromadzenie może również wprowadzić nowe sprawy, ale tylko gdy cały kapitał zakładowy jest reprezentowany i nikt z obecnych nie zgłosi sprzeciwu. Może także przedstawić porządek odrzucić w całości, wówczas jednocześnie musi być podjęta uchwała o zwołaniu nadzwyczajnego walnego zgromadzenia. Przyjęty musi być wówczas jego porządek obrad.

Po przyjęciu porządku obrad prowadzona jest dyskusja nad poszczególnymi jego punktami, a następnie głosowane są uchwały. Porządek może być przyjęty w wersji pierwotnej, mogą być również wprowadzane zmiany co do kolejności rozpatrywanych punktów. Akcjonariusze mogą również usunąć z porządku obrad poszczególne sprawy.

Przewodniczący zgromadzenia może samodzielnie ogłaszać przerwy techniczne np. dla przeliczenia głosów. Nie może natomiast decydować o przerwie w obradach, gdyż o tym decyduje walne zgromadzenie, większością 2/3 głosów. Łącznie wszystkie przerwy nie mogą trwać dłużej niż trzydzieści dni.

Sprawdzenie listy obecności

Lista obecności zawiera spis uczestników walnego zgromadzenia z wymienieniem liczby akcji, które każdy z nich posiada i liczby przysługujących jemu głosów. Sporządzenie listy obecności służy przede wszystkim sprawdzeniu, czy biorą w nim udział osoby uprawnione.

W liście obecności należy wymienić:

- imię i nazwisko akcjonariusza lub firmę (np. spółki) akcjonariusza,
- liczbę akcji którymi dysponuje,
- liczbę głosów przypadających na akcje,
- imię i nazwisko pełnomocnika lub przedstawiciela,
- w przypadku osób prawnych imię i nazwisko osoby lub osób działającej jako jej organ (osoby prawne również mogą reprezentować pełnomocnicy).

- Chciałbym odnotować swoją obecność.

Pełnomocnicy oraz osoby pełniące funkcję organów muszą złożyć dokumenty wykazujące ich umocowanie. Dokumenty te są następnie dołączane do protokołu walnego zgromadzenia.

Każda osoba uprawniona do udziału w walnym zgromadzeniu powinna się podpisać na liście obecności. Lista obecności powinna być sporządzona niezwłocznie po wyborze przewodniczącego i wyłożona podczas obrad tego zgromadzenia. W spółkach publicznych, w których jest wielu akcjonariuszy, lista zazwyczaj jest wyłożona przy wejściu na salę obrad. Akcjonariusze kolejno się na nią wpi-

sują. Następnie lista po podpisaniu przez przewodniczącego jest dostępna do wglądu dla uczestników zgromadzenia.

Oczywiście, jeżeli po podpisaniu listy obecności zjawiają się spóźnione osoby uprawnione do wzięcia udziału w walnym zgromadzeniu powinny zostać wpisane na listę.

Jeżeli pojawia się wątpliwość co do wpisania lub nie wpisania danej osoby na listę, wówczas decyzję w tej sprawie podejmuje walne zgromadzenie w formie uchwały. Lista obecności może być uzupełniana i prostowana.

Na wniosek akcjonariuszy, posiadających co najmniej 1/10 kapitału zakładowego reprezentowanego na tym walnym zgromadzeniu lista powinna być sprawdzona przez wybraną w tym celu komisję, złożoną z co najmniej 3 osób. Wnioskodawcy mają prawo wyboru jednego członka komisji.

Komisja jest powoływana wówczas, gdy powstaną wątpliwości, czy dana osoba ma prawo uczestniczyć w walnym zgromadzeniu. Komisja po przeanalizowaniu danego przypadku — jakkolwiek są rozbieżne stanowiska w doktrynie — przedstawia swoje stanowisko walnemu zgromadzeniu, które decyduje w drodze uchwały o jej dopuszczeniu, bądź też o wykluczeniu danej osoby z obrad⁸.

Niestuszne wykluczenie akcjonariusza z obrad walnego zgromadzenia nie pozbawia go możliwości zaskarżenia uchwał podjętych na tym walnym zgromadzeniu.

Sposób uczestniczenia w walnym zgromadzeniu

Akcjonariusz może uczestniczyć oraz wykonywać prawo głosu na walnym zgromadzeniu osobiście lub przez pełnomocnika.

Pełnomocnikiem akcjonariusza mogą być przede wszystkim osoby profesjonalnie świadczące pomoc prawną: radca prawny, adwokat. Mogą to być również najbliżsi członkowie rodziny akcjonariusza, inni akcjonariusze. Jeden pełnomocnik może reprezentować kilku akcjonariuszy.

Statuty niektórych spółek mogą przewidywać, że pełnomocnikiem akcjonariusza mogą być wyłącznie osoby spełniające określone kryteria np. mające prawo wykonywania zawodu radcy lub adwokata, małżonkowie itp.

⁸ Szerzej na ten temat J. Szwaia [w:] op. cit. s. 850 - 851.

Pełnomocnictwo powinno być udzielone na piśmie, w przeciwnym razie jest nieważne. Dla wystawienia pełnomocnictwa wystarczy podpisanie się przez akcjonariusza pod oświadczeniem mówiącym, iż udziela danej osobie pełnomocnictwa do reprezentowania go na danym walnym zgromadzeniu. Pełnomocnictwo powinno być załączone do protokołu walnego zgromadzenia.

W imieniu akcjonariuszy małoletnich oraz ubezwłasnowolnionych oraz takich którzy potrzebują pomocy do prowadzenia swoich spraw występują ich przedstawiciele ustawowi (rodzice, opiekunowie, kuratorzy). Przedstawiciele ustawowi muszą również wykazać swoje prawo do reprezentowania akcjonariusza. W przypadku małoletniego będzie to zazwyczaj akt urodzenia, w przypadku ubezwłasnowolnionego — postanowienie sądu o ubezwłasnowolnieniu i ustanowieniu opieki.

Prawo głosu

Prawo głosu na walnym zgromadzeniu jest prawem bezwzględnym i akcjonariusz nie może być go pozbawiony, poza przypadkami określonymi przez przepisy prawne.

Właściwie każda akcja, zarówno imienna jak i na okaziciela daje prawo głosu na walnym zgromadzeniu. Zasadą jest, iż jedna akcja daje prawo do jednego głosu. W niektórych spółkach występują akcje imienne uprzywilejowane co do głosu. Uprzywilejowanie to oznacza, iż jednej akcji można przyznać więcej niż jeden, nie więcej jednak niż dwa głosy. Należy jednak pamiętać, iż w spółkach które powstały pod rządami Kodeksu handlowego, który obowiązywał do 31 grudnia 2000 r., statuty mogą przewidywać, iż jedna akcja imienna uprzywilejowana może dawać aż pięć głosów.

Nie mogą być natomiast uprzywilejowane akcje spółek publicznych. Jednakże w spółkach publicznych, w których akcje takie zostały wyemitowane przed dopuszczeniem tych spółek do publicznego obrotu, uprzywilejowanie takie może zostać zachowane.

W przypadkach przewidzianych przez Kodeks spółek handlowych, prawo głosu przysługuje zastawnikowi oraz użytkownikowi akcji. Mianowicie zastawnik i użytkownik mogą wykonywać prawo głosu z akcji imiennej lub świadectwa tymczasowego, na której ustanowiono zastaw lub użytkowanie, jeżeli przewiduje to

- Głosuję za!

czynność prawna ustanawiająca ograniczone prawo rzeczowe oraz gdy w księdze akcyjnej dokonano wzmianki o jego ustanowieniu i o upoważnieniu do wykonywania prawa głosu. Jednakże statut spółki może przewidywać zakaz przyznawania prawa głosu zastawnikowi lub użytkownikowi akcji albo może uzależnić przyznanie takiego uprawnienia od zgody określonego organu spółki. W okresie, gdy akcje spółki publicznej, na których ustanowiono zastaw lub użytkowanie, są zapisane na rachunkach papierów wartościowych w domu maklerskim lub w banku prowadzącym rachunki papierów wartościowych, prawo głosu z tych akcji przysługuje akcjonariuszowi, a nie zastawnikowi lub użytkownikowi.

Prawa głosu nie przyznają natomiast **akcje użytkowe**, które są wydawane w zamian za akcje umorzone, jeśli statut spółki przewiduje ich wydanie. Prawa głosu nie dają **imienne świadectwa założycielskie** oraz jak sama nazwa wskazuje, **akcje nieme**.

Prawo głosu przysługuje od chwili pokrycia akcji, chyba że statut stanowi inaczej.

Ograniczenia prawa głosu

Statut spółki może przewidywać ograniczenie wykonywania prawa głosu przez akcjonariusza mającego ponad 1/5 ogółu głosów na walnym zgromadzeniu. Ograniczenie to może polegać na tym, iż akcjonariusz będzie miał mniej głosów niż to wynika z posiadanych przez niego akcji, np. może wykonywać prawo głosu z nie więcej niż 50% swoich akcji.

Musi to przewidywać statut spółki. Ograniczenie wykonywania prawa głosu nie może doprowadzić do pozbawienia akcjonariusza prawa głosu w ogóle.

Wyłączenie wykonywania prawa głosu

Wyłączenie wykonywania prawa głosu polega na tym, iż w określonych przez przepisy prawne sytuacjach akcjonariusz lub niektórzy akcjonariusze są wyłączeni od głosowania w określonych sprawach albo też nie mogą korzystać z głosów z pewnych posiadanych przez siebie akcji.

Przed wszystkim akcjonariusz nie może osobiście ani przez pełnomocnika, ani jako pełnomocnik innej osoby głosować przy powzięciu uchwał dotyczących jego odpowiedzialności wobec spółki z jakiegokolwiek tytułu, w tym udzielenia absolutorium, zwolnienia z zobowiązania wobec spółki oraz sporu pomiędzy nim a spółką.

Spółka nie może wykonywać prawa głosu z akcji własnych, nie może ich także obejmować.

Walne zgromadzenie jest organem kolegialnym. Wola tego organu jest zatem wyrażana w formie uchwał.

Trudno oczywiście o kolegialności mówić w przypadku, gdy spółka ma tylko jednego akcjonariusza, wykonującego wszystkie uprawnienia walnego zgromadzenia. Nawet wówczas jednak od strony formalnej musi zostać podjęta uchwała.

Zasadą obowiązującą w każdej spółce kapitałowej, a należy do nich spółka akcyjna, jest zasada rządów większości nad mniejszością. Oznacza ona, że decyzje dotyczące spraw zastrzeżonych dla walnego zgromadzenia podejmowane są zgodnie z wolą większości akcjonariuszy.

Podejmowanie uchwał

Uchwały zasadniczo podejmowane są bezwzględną większością głosów. Bezwzględna większość głosów oznacza, iż za uchwałą musi zostać oddanych ponad połowa głosów. Uchwała jest zatem podejmowana, jeżeli wypowie się za nią ponad połowa głosujących. Głosy wstrzymujące liczone są tak jak głosy na „nie”. W konkretnym przypadku zatem „za uchwałą” musi zostać oddanych co najmniej 51 głosów na 100 uczestniczących w głosowaniu, przy czym nie ma znaczenia ile głosów było „wstrzymujących się” lub „przeciw”. Bezwzględną większość głosów liczy się od kapitału zakładowego obecnego na obradach danego walnego zgromadzenia, a nie od całości kapitału zakładowego.

- Uchwała została przyjęta bezwzględną większością głosów.

Głosy oddane to głosy „za”, „przeciw” lub „wstrzymujące się” oddane podczas głosowania w sposób zgodny z ustawą albo statutem. Nie jest głosem oddanym zatem głos nieważny, np. oddany przez osobę nieuprawnioną lub niezgodnie z ustawą lub statutem.

Ze zwykłą większością głosów mamy do czynienia wówczas, jeżeli „za uchwałą” jest więcej głosów niż „przeciw”. Pomija się przy ustalaniu zwykłej większości głosy „wstrzymujące się”. Uchwała zostanie zatem podjęta, chociaż łącznie głosów „przeciw” i „wstrzymujących się” może być więcej niż „za”.

Kwalifikowana większość głosów oznacza, iż przepisy Ksh lub statutu spółki na-

kładają bardziej surowe wymagania dla podjęcia uchwały niż bezwzględna większość głosów, która jest regułą. Zgodnie z przepisami Ksh uchwała dotycząca:

- emisji obligacji zamiennych i obligacji z prawem pierwszeństwa objęcia akcji,
- zmiany statutu,
- umorzenia akcji,
- obniżenia kapitału zakładowego,
- zbycia przedsiębiorstwa albo jego zorganizowanej części i rozwiązania spółki zapada większością 3/4 głosów,
- zmiany statutu.

Uchwała zwiększająca świadczenia akcjonariuszy lub uszczuplająca prawa przyznane osobiście poszczególnym akcjonariuszom osobiste uprawnienia, w szczególności dotyczące prawa powoływania lub odwoływania członków zarządu, rady nadzorczej lub prawa do otrzymywania oznaczonych świadczeń od spółki wymaga zgody wszystkich akcjonariuszy, których dotyczy.

Należy podkreślić, iż statut, który również może przewidywać, że dla podjęcia określonych uchwał może być wymagana kwalifikowana większość głosów, może również wprowadzić bardziej surowe warunki niż przewidują przepisy Ksh, np. 4/5 głosów.

W zasadzie przepisy Ksh nie wymagają kworum, czyli uczestniczenia w walnym zgromadzeniu nie mniejszej niż określona w ustawie lub statucie liczba akcjonariuszy lub akcjonariuszy reprezentujących określoną co najmniej część kapitału zakładowego dla podjęcia uchwały. Zasadą jest, że walne zgromadzenie jest ważne bez względu na liczbę reprezentowanych w nim akcji.

Kworum wymagają następujące uchwały:

- łączenie się spółek wymaga podjęcia uchwały większością 3/4 głosów, reprezentujących co najmniej połowę kapitału zakładowego, przy czym statut może przewidywać bardziej surowe warunki,
- podział spółki również wymaga 3/4 głosów, reprezentujących co najmniej połowę kapitału zakładowego, przy czym statut może przewidywać bardziej surowe warunki.

Głosowanie oddzielnymi grupami

Jeżeli w spółce istnieją akcje o różnych uprawnieniach (np. **akcje uprzywilejowane**, akcje na okaziciela) uchwały o zmianie statutu, obniżeniu kapitału zakładowego

i umorzeniu akcji, mogące naruszyć prawa akcjonariuszy danego rodzaju akcji, powinny być powzięte w drodze oddzielnego głosowania w każdej grupie (rodzaju) akcji.

Głosowanie oddzielnymi grupami wymaga uprzedniego podziału akcjonariuszy na tyle grup, ile rodzajów akcji występuje w danej spółce. Przewodniczący powinien zarządzić głosowanie, jeżeli w porządku obrad pojawi się jedna ze spraw wymagających podjęcia uchwały w taki sposób. Głosowanie to polega na tym, iż akcjonariusz może głosować tylko w swojej grupie. W każdej grupie akcjonariuszy uchwała powinna być powzięta większością głosów, jaka jest wymagana do powzięcia danego rodzaju uchwały na walnym zgromadzeniu, np. jeżeli Ksh wymaga większości 3/4, wówczas taka większość musi być osiągnięta w każdej grupie. Do powzięcia uchwały wymagana jest jednomyślność wszystkich grup.

Porozumienie co do zgodnego głosowania na walnym zgromadzeniu

Ustawa o ofercie publicznej i warunkach wprowadzania instrumentów finansowych do zorganizowanego systemu obrotu oraz spółkach publicznych nakłada na akcjonariuszy spółek publicznych szczególne obowiązki. Mianowicie w przypadku, gdy łączy ich ustne lub pisemne porozumienie dotyczące wspólnego głosowania na walnym zgromadzeniu akcjonariuszy tej spółki, odnośnie istotnych spraw, wówczas spoczywają na nich łącznie obowiązki, określone w Rozdziale 4 wspomnianej powyżej ustawy, dotyczące znacznych pakietów akcji spółek publicznych.

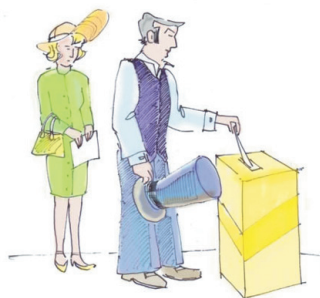
Każdy akcjonariusz spółki publicznej powinien znać obowiązki związane ze znacznymi pakietami — nie tylko związane z działaniem w porozumieniu — ponieważ ich niewypełnianie zagrożone jest odpowiedzialnością karną.

Sposoby głosowania

Głosowanie na walnym zgromadzeniu jest jawne, chyba że zachodzi szczególny przypadek określony w Kodeksie spółek handlowych. Głosowanie tajne zarządza się przy wyborach oraz nad wnioskami o odwołanie członków organów spółki lub likwidatorów, o pociągnięcie ich do odpowiedzialności, jak również w sprawach osobowych. Poza tym należy zarządzić tajne głosowanie na żądanie choćby jednego z akcjonariuszy obecnych lub reprezentowanych na walnym zgromadzeniu.

Głosowanie tajne powinno być tak przeprowadzone, aby uniemożliwić określenie tożsamości akcjonariusza, co za tym idzie ujawnienie jak głosował.

Kodeks spółek handlowych nie reguluje, w jaki sposób od strony technicznej głosy są oddawane i liczone. Generalnie może to być podniesienie ręki, oddanie kartki do urny przy głosowaniu tajnym. Poza tym obecnie wykorzystywane są różnego rodzaju maszyny do głosowania, w szczególności w spółkach o dużej liczbie akcjonariuszy. Obsługą walnych zgromadzeń, przede wszystkim w spółkach publicznych, zajmują się obecnie wyspecjalizowane firmy zewnętrzne, które zapewniają kompleksową obsługę obrad.

- Władze spółki wybieramy w głosowaniu tajnym.

Zmiana przedmiotu działalności

Przedmiot działalności spółki, czyli to czym spółka się zajmuje, ma bardzo istotne znaczenie dla akcjonariuszy. Być może wcześniej zainwestowali swoje oszczędności w akcje spółki, która ze względu, np. na perspektywiczną branżę, miała im zapewnić godziwą stopę zwrotu. W takiej sytuacji nie wszyscy akcjonariusze — chodzi tu o akcjonariuszy mniejszościowych — będą dalej zainteresowani posiadaniem akcji spółki w sytuacji zmiany przedmiotu działalności. Dlatego przepisy Ksh wprowadzają szczególną regulację dotyczącą zmiany przedmiotu działalności spółki.

Do powzięcia uchwały o istotnej zmianie przedmiotu działalności spółki przepisy Ksh wymagają większości 2/3 głosów. Przy czym każda akcja ma jeden głos bez przywilejów lub ograniczeń. Uchwała powinna być powzięta w drodze jawnego i imiennego głosowania oraz ogłoszona.

Skuteczność uchwały zależy od wykupienia akcji tych akcjonariuszy, którzy nie zgadzają się na zmianę. Akcjonariusze obecni na walnym zgromadzeniu, którzy głosowali przeciw uchwale, powinni w terminie dwóch dni od dnia walnego zgromadzenia, nieobecni natomiast w terminie miesiąca od dnia ogłoszenia uchwały, złożyć w spółce swoje akcje lub dowody ich złożenia do rozporządzenia spółki. W przeciwnym przypadku akcjonariusze ci będą uważani za zgadzających się na zmianę.

Wykupu akcji dokonuje się po cenie notowanej na rynku regulowanym, według przeciętnego kursu z ostatnich trzech miesięcy przed powzięciem uchwały albo też, gdy akcje nie są notowane na rynku regulowanym, po cenie ustalonej przez

biegłego wybranego przez walne zgromadzenie. Jeżeli akcjonariusze nie wybiorą biegłego na tym samym walnym zgromadzeniu, zarząd zwraca się, w terminie tygodnia od dnia walnego zgromadzenia, do sądu rejestrowego o wyznaczenie biegłego celem wyceny akcji, będących przedmiotem wykupu. Wykupu akcji dokonuje się za pośrednictwem zarządu.

Osoby, które zamierzają wykupić akcje, powinny wpłacić należność równą cenie wszystkich nabywanych akcji (cena wykupu) na rachunek bankowy spółki w terminie trzech tygodni od dnia ogłoszenia ceny wykupu przez zarząd. Cena wykupu może zostać ogłoszona również na walnym zgromadzeniu.

Zarząd powinien dokonać wykupu akcji na rachunek akcjonariuszy pozostających w spółce w terminie miesiąca od upływu terminu złożenia akcji, jednakże nie wcześniej niż po wpłaceniu ceny wykupu.

Statut spółki może również przewidywać zmianę przedmiotu działalności spółki bez wykupu, jednakże wówczas uchwała musi być powzięta większością 2/3 głosów, w obecności osób reprezentujących co najmniej połowę kapitału zakładowego.

Przymusowy wykup akcji

Przymusowy wykup akcji przez akcjonariuszy większościowych od akcjonariuszy mniejszościowych zwany jest inaczej „**wyciskaniem akcjonariusza**“.

Institucja ta służy generalnie ochronie akcjonariuszy większościowych przed nadużywaniem praw korporacyjnych przez akcjonariuszy dysponujących znaczną liczbą akcji oraz zwiększeniu sprawności funkcjonowania spółki.

Zgodnie z przepisami Kodeksu spółek handlowych, walne zgromadzenie może powziąć uchwałę o przymusowym wykupie akcji akcjonariuszy, reprezentujących nie więcej niż 5% kapitału zakładowego (akcjonariusze mniejszościowi), przez nie więcej niż pięciu akcjonariuszy, posiadających łącznie nie mniej niż 95% kapitału zakładowego, z których każdy posiada nie mniej niż 5% kapitału zakładowego. Uchwała wymaga większości 95% głosów oddanych, przy czym każda akcja daje jeden głos bez przywilejów i ograniczeń. Podejmowana jest w drodze jawnego i imiennego głosowania. Statut może przewidywać surowsze warunki powzięcia uchwały. Uchwała o przymusowym wykupie akcji powinna określać akcje podlegające wykupowi oraz akcjonariuszy, którzy zobowiązują się wykupić akcje, jak również określać akcje przypadające każdemu z nabyw-

ców. Akcjonariusze, którzy mają nabyć akcje i głosowali za uchwałą, odpowiadają solidarnie wobec spółki za spłacenie całej sumy wykupu.

Akcjonariusze mniejszościowi, których akcje podlegają przymusowemu wykupowi, powinni, w terminie miesiąca od dnia ogłoszenia uchwały, złożyć w spółce dokumenty akcji lub dowody ich złożenia do rozporządzenia spółki. Jeżeli akcjonariusz nie złożył dokumentu akcji w terminie, zarząd unieważnia ją, a nabywcy wydaje nowy dokument akcji pod tym samym numerem emisyjnym.

Skuteczność uchwały o przymusowym wykupie akcji zależy od wykupienia akcji przedstawionych do wykupu przez akcjonariuszy mniejszościowych, których akcje nie zostały objęte uchwałą o przymusowym wykupie akcji. Akcjonariusze, którzy nie zgadzają się z uchwałą obecni na walnym zgromadzeniu, powinni w terminie dwóch dni od dnia walnego zgromadzenia, natomiast pozostali w terminie miesiąca od dnia ogłoszenia uchwały, złożyć w spółce dokumenty akcji lub dowody ich złożenia do rozporządzenia spółki. Akcjonariuszy, którzy nie złożą dokumentów akcji w terminie, uważa się za wyrażających zgodę na pozostanie w spółce.

Po uiszczeniu ceny wykupu zarząd powinien niezwłocznie przenieść wykupione akcje na nabywców. Do dnia uiszczenia całej sumy wykupu akcjonariusze mniejszościowi zachowują wszystkie uprawnienia z akcji.

W zasadzie akcjonariusz mniejszościowy nie może zaskarżyć uchwały o przymusowym wykupie do sądu w drodze powództwa o uchylenie uchwały, chyba że wykaże przed sądem swoje pokrzywdzenie poprzez pozbawienie go przywilejów akcyjnych. Akcjonariusz może również, w drodze sądowej, kwestionować ustaloną cenę wykupu, jeżeli cena w jego odczuciu została zaniżona. W przypadku naruszenia przez walne zgromadzenie przepisów prawa, akcjonariusz może wnieść do sądu pozew o stwierdzenie nieważności uchwały o przymusowym wykupie⁹.

Przedstawiona powyżej procedura przymusowego wykupu akcji nie dotyczy spółek publicznych. Przymusowy wykup akcji w spółkach publicznych reguluje ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o ofercie publicznej i warunkach wprowadzania instrumentów finansowych do zorganizowanego systemu obrotu oraz spółkach publicznych.

Od dnia wejścia w życie ww. ustawy akcjonariuszowi spółki publicznej, który samodzielnie lub wspólnie z podmiotami od niego zależnymi lub wobec niego do-

⁹ Szerzej na temat przymusowego wykupu akcji A. Szumański [w:] op. cit. s. 943 i nast.

minującymi oraz podmiotami będącymi stronami zawartego z nim porozumienia dotyczącego wspólnego nabywania przez te podmioty akcji spółki publicznej, lub zgodnego głosowania na walnym zgromadzeniu osiągnął lub przekroczył 90% ogólnej liczby głosów w tej spółce, przysługuje prawo żądania od pozostałych akcjonariuszy sprzedaży wszystkich posiadanych przez nich akcji. Nabycie akcji w wyniku przymusowego wykupu następuje bez zgody akcjonariusza, do którego skierowane jest żądanie wykupu. Cenę przymusowego wykupu ustala się w taki sam sposób, jak w przypadku wezwania do zapisywania się na sprzedaż lub zamianę akcji.

Akcjonariusz spółki publicznej ma również prawo zażądać na piśmie wykupienia posiadanych przez niego akcji przez innego akcjonariusza, który osiągnął lub przekroczył 90% ogólnej liczby głosów w tej spółce. Żądaniu temu są obowiązani zadośćuczynić solidarnie akcjonariusz, który osiągnął lub przekroczył 90% ogólnej liczby głosów, jak również podmioty wobec niego zależne i dominujące, w terminie 30 dni od dnia jego zgłoszenia. Obowiązek nabycia akcji od akcjonariusza spoczywa również solidarnie na każdej ze stron porozumienia o wspólnym nabywaniu akcji spółki lub zgodnym głosowaniu na walnym zgromadzeniu spółki publicznej, o ile członkowie tego porozumienia posiadają wspólnie, wraz z podmiotami dominującymi i zależnymi, co najmniej 90% ogólnej liczby głosów.

Cenę wykupu ustala się w taki sam sposób, jak przy wezwaniu do zapisywania się na sprzedaż lub zamianę akcji.

Protokoły

Uchwały walnego zgromadzenia powinny być umieszczone w protokole sporządzonym przez notariusza w formie aktu notarialnego. W protokole należy stwierdzić prawidłowość zwołania walnego zgromadzenia i jego zdolność do powzięcia uchwał, wymienić powzięte uchwały oraz liczbę głosów oddanych za każdą uchwałą.

Zasadniczą część protokołu stanowią uchwały podjęte na walnym zgromadzeniu oraz głosy oddane za każdą z nich. Poza tym protokół powinien wymienić sprzeciwy zgłoszone przez akcjonariuszy. Zgłoszenie sprzeciwu do protokołu jest jedną z przesłanek późniejszego zażalenia uchwały.

- Uchwały Walnego Zgromadzenia Akcjonariuszy sporządza notariusz.

ZASKARŻANIE UCHWAŁ WALNEGO ZGROMADZENIA

Akcjonariusz bądź akcjonariusze, którzy byli przeciw podjętej przez większość akcjonariuszy uchwale walnego zgromadzenia, nie są pozbawieni możliwości jej unicestwienia. Mogą tego dokonać poprzez zaskarżenie uchwały do sądu.

Akcjonariusz, na podstawie przepisów Ksh, ma do dyspozycji dwa powództwa:

- powództwo o uchylenie uchwały walnego zgromadzenia,
- powództwo o stwierdzenie nieważności uchwały.

Ogólne zasady wnoszenia powództwa do sądu

Wytoczenie powództwa następuje wskutek wniesienia pisma procesowego, zwanego pozwem. Wniesienie pozwu jest zatem pierwszą czynnością procesową powoda. Pozew powinien być wniesiony do sądu pierwszej instancji, właściwego miejscowo i rzeczowo do rozstrzygnięcia sprawy.

Pozew powinien czynić zadość warunkom pisma procesowego, określonym w przepisach Kodeksu postępowania cywilnego¹⁰, a zatem powinien zawierać przede wszystkim:

- oznaczenie sądu, do którego jest skierowany,
- imię i nazwisko lub nazwę stron, oraz ewentualnie ich przedstawicieli ustawowych lub pełnomocników,
- oznaczenie rodzaju pisma,
- podpis strony albo przedstawiciela ustawowego lub pełnomocnika.

Pozew powinien wskazywać również siedzibę spółki oraz zawierać dokładne określenie żądania, a w sprawach majątkowych również oznaczenie wartości przedmiotu sporu, chyba że przedmiotem sprawy jest określona kwota pieniężna oraz przytoczenie okoliczności faktycznych uzasadniających żądanie, a w miarę potrzeby uzasadniających właściwość sądu. Do pozwu należy dołączyć jego odpisy oraz odpisy załączników, w celu doręczenia ich przez sąd stronie pozwanej.

Określenie żądania (roszczenia procesowego) stanowi treść powództwa. Polega ono na wskazaniu, jakiego wyroku powód się domaga od sądu. Na treść tego żądania składa się konkretna sytuacja materialnoprawna, dla której powód poszukuje ochrony prawnej np. uchylenia uchwały walnego zgromadzenia spółki

¹⁰ Ustawa z dnia 17 listopada 1964 - Kodeks postępowania cywilnego Dz. U z 1964 r. Nr 43, poz. 296 z późn. zm.

akcyjnej lub stwierdzenia jej nieważności. Poza tym we wszystkich sprawach majątkowych konieczne jest oznaczenie wartości przedmiotu sporu, chyba że przedmiotem roszczenia jest określona kwota pieniędzy.

Drugim niezbędnym elementem pozwu jest przytoczenie okoliczności faktycznych uzasadniających żądanie pozwu, stanowią one bowiem podstawę powództwa. Powód powinien wskazać w pozwie, w sposób szczegółowy, okoliczności faktyczne uzasadniające powstanie i istnienie tego żądania pozwu, a zatem opisać stan faktyczny sprawy oraz dowody na poparcie swoich twierdzeń, np. w jaki sposób naruszono przepisy dotyczące głosowania podczas walnego zgromadzenia. Jednakże podstawę faktyczną można uzupełniać aż do zamknięcia rozprawy. Powód nie ma natomiast obowiązku wskazywania podstawy prawnej swojego roszczenia.

Powództwo o uchylenie uchwały walnego zgromadzenia

Uchwała walnego zgromadzenia sprzeczna ze statutem bądź dobrymi obyczajami i godząca w interes spółki, lub mająca na celu pokrzywdzenie akcjonariusza może być zaskarżona w drodze wytoczonego przeciwko spółce powództwa o uchylenie uchwały.

Podstawami uchylenia są zatem:

- sprzeczność uchwały ze statutem,
- sprzeczność uchwały z dobrymi obyczajami,
- godzenie uchwały w interes spółki,
- pokrzywdzenie akcjonariusza.

Wymienione podstawy mogą oczywiście występować łącznie. Może się przecież zdarzyć, iż uchwała jest sprzeczna ze statutem i jednocześnie interesem spółki itp.

Sprzeczność uchwały ze statutem — zachodzi nie tylko wówczas, gdy uchwała jest sprzeczna z zapisami statutu, ale również gdy uchwała spółki zmierza do obejścia jego postanowień.

- Ależ ta uchwała jest sprzeczna ze statutem!

Sprzeczność uchwały z dobrymi obyczajami — jest to podstawa dosyć nieostra, bowiem brak jest definicji dobrych obyczajów. Trzeba mieć na względzie zapewne dobre obyczaje przedsiębiorców i profesjonalistów zajmujących się działalno-

ścią gospodarczą. W konkretnym przypadku akcjonariusz musi wskazać, jakie dobre obyczaje uchwała narusza oraz uzasadnić swoje stanowisko. Pomocne może tu być orzecznictwo sądów, przede wszystkim Sądu Najwyższego.

Godzenie uchwały w interes spółki — chodzi tu o wszelkiego rodzaju działania większości akcjonariuszy, które prowadzą do przysporzenia majątkowego na rzecz pewnych podmiotów, które powodują uszczuplenie majątku spółki np. sprzedaż nieruchomości po zaniżonej cenie jednemu z akcjonariuszy lub członkowi zarządu, specjalne premie dla członków organów spółki.

Pokrzywdzenie akcjonariusza — chodzi tu o wszystkie sytuacje, w których pomijane są interesy akcjonariuszy, przede wszystkim majątkowe np. nieuzasadnione pozbawienie akcjonariusza prawa poboru akcji, czy ustalenie — zdaniem akcjonariusza — zbyt niskiej ceny wykupu akcji w przypadku wyciśnięcia¹¹.

Prawo wytoczenia powództwa o uchylenie uchwały

Strona, aby mogła występować w konkretnym procesie w charakterze powoda albo pozwanego, musi posiadać legitymację procesową. Najogólniej legitymacją procesową jest uprawnienie powoda do zgłoszenia konkretnego roszczenia, z jednej strony i odpowiadający jemu obowiązek pozwanego do spełnienia tego roszczenia, z drugiej. Legitymacja procesowa wynika z konkretnego stosunku wiążącego strony, np. uchwały walnego zgromadzenia danej spółki, umowy, czynu niedozwolonego. Musi ona istnieć zarówno po stronie powoda, jak i pozwanego. W związku ze stronami procesowymi rozróżnia się legitymację procesową czynną (powoda) oraz legitymację procesową bierną (pozwanego).

W przypadku powództwa o uchylenie uchwały walnego zgromadzenia akcjonariuszy, legitymacja procesowa czynna (powoda), czyli prawo wytoczenia powództwa o uchylenie uchwały walnego zgromadzenia przysługuje:

- zarządowi, radzie nadzorczej oraz poszczególnym członkom tych organów,
- akcjonariuszowi, który głosował przeciwko uchwale, a po jej powzięciu zażądał zaprotokołowania sprzeciwu; wymóg głosowania nie dotyczy akcji niemej,
- akcjonariuszowi bezzasadnie niedopuszczonemu do udziału w walnym zgromadzeniu,
- akcjonariuszom, którzy nie byli obecni na walnym zgromadzeniu, jedynie

¹¹ Szerzej na temat podstaw uchylenia uchwały WZA J. Szwaja [w:] op. cit. s. 990 i nast.

w przypadku wadliwego zwołania walnego zgromadzenia lub też powzięcia uchwały w sprawie nieobjętej porządkiem obrad.

Akcjonariusz, aby zaskarżyć uchwałę, oprócz tego, że głosował przeciwko jej podjęciu, musi na walnym zgromadzeniu zażądać zaprotokołowania swojego sprzeciwu. Sprzeciw powinien być umieszczony w protokole z walnego zgromadzenia, sporządzonego przez notariusza w formie aktu notarialnego. Wymóg głosowania przeciw uchwale nie dotyczy akcjonariusza posiadającego akcje nie-
me, gdyż z tych akcji nie można wykonywać prawa głosu.

Ponadto, na ogólnych zasadach, legitymacja w tych sprawach przysługuje prokuratorowi.

Legitymację procesową bierną (pozwanego) posiada w tej sprawie jedynie spółka akcyjna, której walne zgromadzenie podjęło skarżoną uchwałę. Jako pozwanego należy zatem wskazać spółkę, której uchwała jest skarżona.

Zarówno brak legitymacji procesowej czynnej, jak i biernej prowadzi do oddalenia powództwa. Sąd bada legitymację procesową w momencie orzekania co do istoty, dlatego też w interesie powoda leży wykazanie przez niego legitymacji czynnej w danym procesie, jak również posiadanie legitymacji biernej przez pozwanego.

Termin wytoczenia powództwa

Powództwo o uchylenie uchwały walnego zgromadzenia spółki akcyjnej prywatnej należy wnieść w terminie miesiąca od dnia otrzymania wiadomości o uchwale, nie później jednak niż w terminie sześciu miesięcy od dnia powzięcia uchwały. Akcjonariusz, który brał udział w walnym zgromadzeniu i głosował przeciw uchwale powinien wnieść pozew w terminie miesiąca od dnia podjęcia uchwały. W pozostałych przypadkach termin liczy się od dnia otrzymania wiadomości o treści uchwały.

W przypadku spółki publicznej termin do wniesienia powództwa wynosi miesiąc od dnia otrzymania wiadomości o uchwale, nie później jednak niż trzy miesiące od dnia powzięcia uchwa-

- Wytoczę powództwo o uchylenie uchwały Walnego Zgromadzenia Akcjonariuszy.

ty. Krótsze terminy są związane z dostępnością informacji o treści uchwał podjętych na walnym zgromadzeniu spółki publicznej, związanej z obowiązkami informacyjnymi takich spółek.

Wniesienie powództwa po terminie powoduje jego oddalenie przez sąd rozpoznający sprawę, a zatem przegranie sprawy przez skarżącego uchwałą.

Należy pamiętać o pewnym ryzyku związanym z wniesieniem powództwa o uchylenie uchwały walnego zgromadzenia. Mianowicie w przypadku wniesienia oczywiście bezzasadnego powództwa o uchylenie uchwały walnego zgromadzenia sąd, na wniosek pozwanej spółki, może zasądzić od powoda kwotę do dziesięciokrotnej wysokości kosztów sądowych oraz wynagrodzenia jednego adwokata lub radcy prawnego. Nie wyłącza to możliwości dochodzenia odszkodowania przez spółkę na zasadach ogólnych.

Powództwo o stwierdzenie nieważności uchwały walnego zgromadzenia

Podstawa stwierdzenia nieważności

Podstawą stwierdzenia nieważności uchwały walnego zgromadzenia jest jej niezgodność z ustawą, przy czym chodzi tu o każdą ustawę, obowiązującą w chwili podjęcia uchwały, a nie tylko Ksh.

Można wymienić następujące przyczyny niezgodności uchwały z ustawą:

- nieprawidłowość zwołania walnego zgromadzenia,
- uchybienia proceduralne podczas obrad, np. naruszenie porządku obrad,
- nieprawidłowości podczas przeprowadzania głosowania,
- przekroczenie kompetencji przez walne zgromadzenie, np. podjęcie uchwały w sprawie, która nie należy do kompetencji walnego zgromadzenia,
- wadliwość protokołu walnego zgromadzenia, np. gdy nie jest sporządzony przez notariusza¹².

Prawo wytoczenia powództwa o stwierdzenie nieważności uchwały

Prawo wytoczenia tego powództwa (legitymacja czynna) przysługuje tym samym podmiotom, jak w przypadku powództwa o uchylenie uchwały walnego zgromadzenia, a zatem:

- zarządowi, radzie nadzorczej oraz poszczególnym członkom tych organów,

¹² Szerzej na temat podstaw stwierdzenia nieważności uchwały WZA J. Szwaja [w:] op. cit. s 1030 i nast.

- akcjonariuszowi, który głosował przeciwko uchwale, a po jej powzięciu zażądał zaprotokołowania sprzeciwu; wymóg głosowania nie dotyczy akcji niemej,
- akcjonariuszowi bezzasadnie niedopuszczonemu do udziału w walnym zgromadzeniu,
- akcjonariuszom, którzy nie byli obecni na walnym zgromadzeniu, jedynie w przypadku wadliwego zwołania walnego zgromadzenia lub też powzięcia uchwały w sprawie nieobjętej porządkiem obrad.

Pozwanym w sprawie może być wyłącznie spółka, której walne zgromadzenie podjęło skarżoną uchwałę.

Termin wytoczenia powództwa

Powództwo o stwierdzenie nieważności uchwały walnego zgromadzenia spółki akcyjnej niepublicznej powinno być wniesione w terminie 6 miesięcy od powzięcia wiadomości o uchwale, nie później niż z upływem 2 lat od dnia powzięcia uchwały.

W przypadku spółki publicznej powództwo należy wnieść w ciągu 30 dni od dnia ogłoszenia uchwały, nie później niż w rok od dnia jej podjęcia.

Sąd właściwy do wniesienia powództwa

Istotne znaczenie dla akcjonariuszy ma określenie właściwości sądu w sprawach gospodarczych, bowiem sprawy ze stosunku spółki są sprawami gospodarczymi, co ma wpływ na właściwość sądu. Takimi sprawami są między innymi powództwa o uchylenie i stwierdzenie nieważności uchwał walnego zgromadzenia akcjonariuszy.

Sądem rzeczowo właściwym dla spraw gospodarczych, a wśród nich spraw ze stosunku spółki, jest generalnie sąd okręgowy — sąd gospodarczy. Sądy te bowiem rozpoznają sprawy o roszczenia majątkowe, w których wartość przedmiotu sporu przewyższa 100 000 złotych, sprawy o prawa niemajątkowe oraz sprawy o prawa majątkowe i łącznie z nimi dochodzone roszczenia majątkowe, bez względu na wartość przedmiotu sporu. Sądy rejonowe — sądy gospodarcze rozpoznają sprawy, w których wartość przedmiotu sporu nie przekracza 100 000 złotych.

Sądem miejscowo właściwym w sprawach ze stosunku spółki jest sąd, w którego okręgu spółka ma swoją siedzibę. Siedzibę spółki akcyjnej określa jej statut. Jest ona wpisana także do rejestru przedsiębiorców.

W sporze dotyczącym uchylenia lub stwierdzenia nieważności uchwały walnego zgromadzenia pozwaną spółkę reprezentuje zarząd, jeżeli na mocy uchwały walnego zgro-

madzenia nie został ustanowiony w tym celu pełnomocnik. Jeżeli zarząd nie może działać za spółkę, a brak jest uchwały walnego zgromadzenia o ustanowieniu pełnomocnika, sąd właściwy do rozstrzygnięcia powództwa wyznacza kuratora spółki.

Powództwo z art. 189 Kpc

Akcjonariusz, który zamierza zakwestionować uchwałę walnego zgromadzenia, oprócz powództw opartych na przepisach Kodeksu spółek handlowych ma do dyspozycji szczególne powództwo, oparte na przepisie art. 189 Kodeksu postępowania cywilnego (Kpc). Jest to powództwo o ustalenie istnienia lub nieistnienia stosunku prawnego lub prawa.

W przypadku uchwał walnego zgromadzenia można dochodzić ustalenia nieistnienia uchwały, a właściwie stosunku prawnego lub prawa wynikającego z takiej uchwały.

W przeciwieństwie do powództwa o uchylenie uchwały walnego zgromadzenia oraz powództwa o stwierdzenia jej nieważności, powództwo to nie jest ograniczone do określonego kręgu podmiotów legitymowanych do jego wniesienia. Z powództwem tym może bowiem wystąpić każdy, kto ma w tym interes prawny. Wniesienie powództwa na podstawie art. 189 Kpc nie jest ograniczone terminem, a zatem może być wniesione w każdym czasie¹³.

Wniesienie pozwu do sądu polubownego

Alternatywą dla wniesienia pozwu do sądu państwowego może być poddanie sporu pod rozstrzygnięcie sądu polubownego. Sprawy ze stosunku spółki (o uchylenie lub stwierdzenie nieważności uchwały walnego zgromadzenia) mogą być bowiem poddane pod rozstrzygnięcie sądu polubownego. Należy pamiętać, że zapis na sąd polubowny zawarty w statucie spółki wiąże akcjonariuszy.

Istota sądownictwa polubownego polega na tym, że strony zamiast wnosić powództwo do

- Sąd polubowny rozstrzygnął spór.

¹³ Szerzej na ten temat J. Szwaja [w:] op. cit. s. 1045 i nast.

sądu powszechnego (państwowego), oddają spór, jaki pomiędzy nimi wyniknął, pod rozstrzygnięcie sądu niepaństwowego (bez udziału sędziów zawodowych), który został powołany ich zgodną wolą do rozstrzygnięcia tego sporu. Po rozpoznaniu sprawy sąd ten wydaje orzeczenie w formie wyroku, który posiada moc prawną na równi z wyrokiem sądu państwowego.

Wniesienie sprawy do sądu polubownego może mieć dla akcjonariusza wiele zalet. Przede wszystkim sąd polubowny może zapewnić, w większym stopniu niż sąd powszechny, rozstrzygnięcie sprawy zgodnie z jej specyfiką, głównie dlatego, że arbitrami są osoby o dużej wiedzy fachowej, co ma szczególne znaczenie w sprawach gospodarczych. Dużą zaletą sądownictwa polubownego jest szybkość postępowania, co ma niebagatelne znaczenia, z uwagi na przewlekłość postępowań przed sądami powszechnymi. Poza tym koszty uzyskania orzeczenia sądu polubownego mogą być znacznie niższe od kosztów związanych z procesem przed sądem państwowym. Sąd polubowny przy rozpoznawaniu spraw nie musi — w przeciwieństwie do sądu państwowego — stosować ściśle przepisów prawa, może oprzeć swoje orzeczenie również na zasadach słuszności lub dobrej wiary, a także na określonych zwyczajach.

Według Kodeksu postępowania cywilnego, mogą funkcjonować następujące sądy polubowne:

- sądy polubowne *ad hoc* oraz
- stałe sądy polubowne.

Zasadniczą cechą odróżniającą sądy polubowne *ad hoc* od stałych sądów polubownych jest sposób powoływania tych sądów. Sądy polubowne *ad hoc* powoływane są przez zainteresowane osoby fizyczne i prawne oraz jednostki organizacyjne w drodze odrębnej umowy (tzw. zapisu na sąd polubowny), określającej cel powołania takiego sądu. Zazwyczaj zawiera ona również wskazanie arbitrów i zakres ich działania oraz inne szczegóły pozostawione przez ustawę do regulacji w ramach autonomii woli stron stosunku prawnego. Po rozstrzygnięciu konkretnego sporu sąd polubowny *ad hoc* ulega rozwiązaniu. Stałe sądy polubowne (sądy arbitrażowe), powoływane są natomiast na czas nieokreślony przez różne jednostki organizacyjne, np. izby gospodarcze, stowarzyszenia.

Niezbędną przesłanką oddania sporu pod rozstrzygnięcie sądu polubownego jest dokonanie zapisu na sąd polubowny. Zapis na sąd polubowny jest umową, na mocy której strony poddają swój spór o prawa majątkowe pod rozstrzygnięcie sądu polubownego.

Zasady ładu korporacyjnego stanowią reguły, które mogą być przyjmowane przez spółki publiczne w celu regulacji stosunków wewnętrznych, a w szczególności relacji pomiędzy jej organami. Nie stanowią one prawa powszechnie obowiązującego. Mają one na celu zwiększenie przejrzystości spółki i wprowadzenie zdrowych relacji pomiędzy akcjonariuszami a organami spółki.

W Polsce zasady ładu korporacyjnego regulują „Dobre praktyki w spółkach publicznych 2005” (tzw. Kodeks dobrych praktyk), opracowane przez Komitet Dobrych Praktyk. Przyjęcie Kodeksu przez spółki jest dobrowolne, należy jednak zauważyć, iż przyjmowanie i stosowanie tych zasad przez spółki staje się coraz bardziej powszechne.

Zaznaczyć jednak należy, iż naruszenie „Dobrych praktyk w spółkach publicznych 2005” nie może stanowić podstawy powództwa o stwierdzenie nieważności uchwały walnego zgromadzenia.

Przepisy dobrych praktyk w spółkach publicznych 2005¹⁴.

Zasady ogólne ładu korporacyjnego

Cel spółki

Podstawowym celem działania władz spółki, według Kodeksu, jest realizacja interesu spółki, rozumianego jako powiększanie wartości powierzonego jej przez akcjonariuszy majątku, z uwzględnieniem praw i interesów innych niż akcjonariusze podmiotów, zaangażowanych w funkcjonowanie spółki, w szczególności wierzycieli spółki oraz jej pracowników.

Rządy większości i ochrona mniejszości

Spółka akcyjna jest przedsięwzięciem kapitałowym, dlatego w spółce musi być uznawana zasada rządów większości kapitałowej i w związku z tym prymatu większości nad mniejszością. Akcjonariusz, który wniósł większy kapitał, ponosi też większe ryzyko gospodarcze. Jest więc uzasadnione, aby jego interesy były uwzględniane proporcjonalnie do wniesionego kapitału. Mniejszość musi mieć zapewnioną należytą ochronę jej praw, w granicach określonych przez prawo i dobre obyczaje. Wykonując swoje uprawnienia akcjonariusz większościowy powinien uwzględniać interesy mniejszości.

¹⁴ źródło: www.gpw.pl.

Uczciwe intencje i nienadużywanie uprawnień

Wykonywanie praw i korzystanie z instytucji prawnych powinno opierać się na uczciwych intencjach (dobrej wierze) i nie może wykraczać poza cel i gospodarcze uzasadnienie, ze względu na które instytucje te zostały ustanowione. Zgodnie z Kodeksem nie należy podejmować działań, które wykraczając poza tak ustalone ramy, stanowiłyby nadużycie prawa. Należy chronić mniejszość przed nadużywaniem uprawnień właścicielskich przez większość oraz chronić interesy większości przed nadużywaniem uprawnień przez mniejszość, zapewniając możliwie jak najszerszą ochronę słusznych interesów akcjonariuszy i innych uczestników obrotu.

Kontrola sądowa

Organy spółki i osoby prowadzące walne zgromadzenie nie mogą rozstrzygać kwestii, które powinny być przedmiotem orzeczeń sądowych. Nie dotyczy to działań, do których organy spółki i osoby prowadzące walne zgromadzenie są uprawnione lub zobowiązane przepisami prawa.

Niezależność opinii zamawianych przez spółkę

Przy wyborze podmiotu mającego świadczyć usługi eksperckie, w tym w szczególności usługi biegłego rewidenta, usługi doradztwa finansowego i podatkowego oraz usługi prawnicze spółka powinna uwzględnić, czy istnieją okoliczności ograniczające niezależność tego podmiotu przy wykonywaniu powierzonych mu zadań.

- Zapoznam się z „Dobrymi praktykami Walnych Zgromadzeń Akcjonariuszy”.

Dobre praktyki walnych zgromadzeń akcjonariuszy

1. Walne zgromadzenie powinno odbywać się w miejscu i czasie ułatwiającym jak najszerszemu kręgowi akcjonariuszy uczestnictwo w zgromadzeniu.
2. Żądanie zwołania walnego zgromadzenia oraz umieszczenia określonych spraw w porządku jego obrad, zgłaszane przez uprawnione podmioty, powinno być uzasadnione. Projekty uchwał proponowanych do przyjęcia

przez walne zgromadzenie oraz inne istotne materiały powinny być przedstawiane akcjonariuszom wraz z uzasadnieniem i opinią rady nadzorczej przed walnym zgromadzeniem, w czasie umożliwiającym zapoznanie się z nimi i dokonanie ich oceny.

3. Walne zgromadzenie zwołane na wniosek akcjonariuszy powinno się odbyć w terminie wskazanym w żądaniu, a jeżeli dotrzymanie tego terminu napotyka na istotne przeszkody – w najbliższym terminie, umożliwiającym rozstrzygnięcie przez zgromadzenie spraw wnoszonych pod jego obrady.
4. Odwołanie walnego zgromadzenia, w którego porządku obrad na wniosek uprawnionych podmiotów umieszczono określone sprawy lub które zwołane zostało na taki wniosek, możliwe jest tylko za zgodą wnioskodawców. W innych przypadkach walne zgromadzenie może być odwołane, jeżeli jego odbycie napotyka na nadzwyczajne przeszkody (siła wyższa) lub jest oczywiście bezprzedmiotowe. Odwołanie następuje w taki sam sposób, jak zwołanie, zapewniając przy tym jak najmniejsze ujemne skutki dla spółki i dla akcjonariuszy, w każdym razie nie później niż na trzy tygodnie przed pierwotnie planowanym terminem. Zmiana terminu odbycia walnego zgromadzenia następuje w tym samym trybie, co jego odwołanie, choćby proponowany porządek obrad nie ulegał zmianie.
5. Uczestnictwo przedstawiciela akcjonariusza w walnym zgromadzeniu wymaga udokumentowania prawa do działania w jego imieniu w sposób należyty. Należy stosować domniemanie, iż dokument pisemny, potwierdzający prawo reprezentowania akcjonariusza na walnym zgromadzeniu, jest zgodny z prawem i nie wymaga dodatkowych potwierdzeń, chyba że jego autentyczność lub ważność *prima facie* budzi wątpliwości zarządu spółki (przy wpisywaniu na listę obecności) lub przewodniczącego walnego zgromadzenia.
6. Walne zgromadzenie powinno mieć stabilny regulamin, określający szczegółowe zasady prowadzenia obrad i podejmowania uchwał. Regulamin powinien zawierać w szczególności postanowienia dotyczące wyborów, w tym wyboru rady nadzorczej w drodze głosowania oddzielnymi grupami. Regulamin nie powinien ulegać częstym zmianom; wskazane jest, aby zmiany wchodziły w życie począwszy od następnego walnego zgromadzenia.
7. Osoba otwierająca walne zgromadzenie powinna doprowadzić do niezwłocznego wyboru przewodniczącego, powstrzymując się od jakichkolwiek innych rozstrzygnięć merytorycznych lub formalnych.

8. Przewodniczący walnego zgromadzenia zapewnia sprawny przebieg obrad i poszanowanie praw i interesów wszystkich akcjonariuszy. Przewodniczący powinien przeciwdziałać w szczególności nadużywaniu uprawnień przez uczestników zgromadzenia i zapewniać respektowanie praw akcjonariuszy mniejszościowych. Przewodniczący nie powinien bez ważnych powodów składać rezygnacji ze swej funkcji, nie może też bez uzasadnionych przyczyn opóźnić podpisania protokołu walnego zgromadzenia.
9. Na walnym zgromadzeniu powinni być obecni członkowie rady nadzorczej i zarządu. Biegły rewident powinien być obecny na zwyczajnym walnym zgromadzeniu oraz na nadzwyczajnym walnym zgromadzeniu, jeżeli przedmiotem obrad mają być sprawy finansowe spółki. Nieobecność członka zarządu lub członka rady nadzorczej na walnym zgromadzeniu wymaga wyjaśnienia. Wyjaśnienie to powinno być przedstawione na walnym zgromadzeniu.
10. Członkowie rady nadzorczej i zarządu oraz biegły rewident spółki powinni, w granicach swych kompetencji i w zakresie niezbędnym dla rozstrzygnięcia spraw omawianych przez zgromadzenie, udzielać uczestnikom zgromadzenia wyjaśnień i informacji dotyczących spółki.
11. Udzielanie przez zarząd odpowiedzi na pytania walnego zgromadzenia powinno być dokonywane przy uwzględnieniu faktu, że obowiązki informacyjne spółka publiczna wykonuje w sposób wynikający z przepisów prawa o publicznym obrocie papierami wartościowymi, a udzielanie szeregu informacji nie może być dokonywane w sposób inny niż wynikający z tych przepisów.
12. Krótkie przerwy w obradach, nie stanowiące odroczenia obrad, zarządzane przez przewodniczącego w uzasadnionych przypadkach, nie mogą mieć na celu utrudniania akcjonariuszom wykonywania ich praw.
13. Głosowania nad sprawami porządkowymi mogą dotyczyć tylko kwestii związanych z prowadzeniem obrad zgromadzenia. Nie poddaje się pod głosowanie w tym trybie uchwał, które mogą wpływać na wykonywanie przez akcjonariuszy ich praw.
14. Uchwała o zaniechaniu rozpatrywania sprawy umieszczonej w porządku obrad może zapaść jedynie w przypadku, gdy przemawiają za nią istotne powody. Wniosek w takiej sprawie powinien zostać szczegółowo umotywowany. Zdjęcie z porządku obrad bądź zaniechanie rozpatrywania sprawy umieszczonej w porządku obrad na wniosek akcjonariuszy wymaga podjęcia uchwały walnego zgromadzenia, po uprzednio wyrażonej zgodzie przez

wszystkich obecnych akcjonariuszy, którzy zgłosili taki wniosek, popartej 75% głosów walnego zgromadzenia.

15. Zgłaszającym sprzeciw wobec uchwały zapewnia się możliwość związłego uzasadnienia sprzeciwu.
16. Z uwagi na to, że kodeks spółek handlowych nie przewiduje kontroli sądowej w przypadku niepodjęcia przez walne zgromadzenie uchwały, zarząd lub przewodniczący walnego zgromadzenia powinni w ten sposób formułować uchwały, aby każdy uprawniony, który nie zgadza się z meritem rozstrzygnięcia stanowiącym przedmiot uchwały, miał możliwość jej zaskarżenia.
17. Na żądanie uczestnika walnego zgromadzenia przyjmuje się do protokołu jego pisemne oświadczenie.

Przedstawione powyżej zasady generalnie mają na celu zapewnienie jak najszerszemu kręgowi akcjonariuszy udziału w zgromadzeniu, a ponadto kładą nacisk na prawo każdego akcjonariusza do aktywnego uczestnictwa. W związku z tym Kodeks stanowi, że należy tak wybrać czas i miejsce walnego zgromadzenia, aby ułatwić jak największej liczbie akcjonariuszy możliwość uczestnictwa. Ponadto Kodeks zwraca szczególną uwagę na obowiązek informowania akcjonariuszy przed walnym zgromadzeniem. Duży nacisk położony został na uwzględnienie żądań akcjonariuszy w kwestii zwołania walnego zgromadzenia. Jeżeli zatem to akcjonariusze zwrócili się z wnioskiem o zwołanie walnego zgromadzenia, to powinno się ono odbyć w tym terminie, który został wskazany przez wnioskodawców.

- Wiem jakie mam prawa z tytułu posiadania akcji, mogę wpływać na działalność spółki.

Ochronie praw akcjonariuszy mniejszościowych służą przepisy dotyczące odwołania walnego zgromadzenia, w szczególności, gdy było zwołane na ich wniosek.

Kodeks dobrych praktyk wprowadza również wymóg posiadania przez spółkę publiczną stabilnego regulaminu walnego zgromadzenia, określającego szczegółowo zasady prowadzenia obrad i podejmowania uchwał.

Literatura:

S. Sołtysiński, A. Szajkowski, A. Szumański, J. Szwaja. Kodeks spółek handlowych Tom III, Wydawnictwo C. H. BECK Warszawa 2003.

W. Pyziół, A. Szumański, I. Weiss „Prawo Spółek“ Oficyna Wydawnicza Branta Bydgoszcz- Kraków 2002.

Słowniczek

Akcja — papier wartościowy, w którym zawarte są określone prawa majątkowe i korporacyjne. Może występować w postaci materialnej jako dokument, oraz w tzw. zdematerializowanej, nie posiadającej formy dokumentu papierowego, będącej jedynie zapisem w pamięci komputera.

Akcje imienne — są to akcje, w których imię i nazwisko lub nazwa akcjonariusza umieszczone są w dokumencie akcji, osoby te wpisuje się do księgi akcyjnej.

Akcje na okaziciela — są to akcje, które uprawniają do realizacji zawartych w nich praw każdego ich posiadacza.

Akcje uprzywilejowane i zwykłe — akcje zwykłe przyznają tylko takie uprawnienia jakie są przewidziane w Ksh, natomiast akcje uprzywilejowane na mocy statutu wprowadzają szczególne przywileje dla posiadacza akcji.

Akcje nieme — są to akcje, z których nie można wykonywać prawa głosu.

Akcje użytkowe - to akcje, które są wydawane w zamian za akcje umorzone, jeśli Statut Spółki przewiduje ich wydanie.

Emitent — podmiot (np. spółka akcyjna), który wystawia albo emituje papiery wartościowe (np. akcje, obligacje, certyfikaty inwestycyjne) we własnym imieniu.

Imienne świadectwa założycielskie - szczególne uprawnienia przyznawane w celu wynagrodzenia usług świadczonych przy powstaniu spółki.

Kapitał zakładowy spółki akcyjnej — jest to kwota pieniężna stanowiąca sumę wartości nominalnej wszystkich emitowanych przez spółkę akcji.

KNF — Komisja Nadzoru Finansowego, organ nadzoru nad rynkiem finansowym.

Rynek regulowany — jest to działający w sposób stały system obrotu instrumentami finansowymi dopuszczonymi do tego obrotu, zapewniający inwestorom powszechny i równy dostęp do informacji rynkowej w tym samym czasie przy kojarzeniu ofert nabycia i zbycia instrumentów finansowych, oraz jednako-

we warunki nabywania i zbywania tych instrumentów, zorganizowany i podlegający nadzorowi właściwego organu na zasadach określonych w przepisach prawa, jak również uznany przez państwo członkowskie za spełniający te warunki, i wskazany Komisji Europejskiej jako rynek regulowany.

Sąd rejestrowy — jest to sąd rejonowy (sąd gospodarczy), właściwy ze względu na miejsce zamieszkania lub siedzibę podmiotu, którego wpis dotyczy, złożone są w nim akta rejestrowe spółki. Sądy rejestrowe prowadzą w systemie informatycznym Krajowy Rejestr Sądowy, obejmują swoją właściwością obszar województw lub ich część.

Spółka publiczna — spółka, w której przynajmniej jedna akcja została zdematerializowana w sposób opisany w ustawie o obrocie instrumentami finansowymi.

Świadcstwo tymczasowe — papier wartościowy o tych samych prawach, które posiada akcja. Wydawane, gdy akcjonariusz dokonał częściowej wpłaty na akcje na okaziciela. Po dokonaniu pełnej wpłaty wydaje się akcje.

„Wyciskanie akcjonariusza“ — przymusowy wykup akcji od akcjonariuszy mniejszościowych dokonywany przez akcjonariuszy większościowych.

SPIS TREŚCI

WSTĘP	3
CO TO JEST WALNE ZGROMADZENIE AKCJONARIUSZY	4
ZWOŁYWANIE WALNEGO ZGROMADZENIA	14
UDZIAŁ W WALNYM ZGROMADZENIU	18
PRZEBIEG WALNEGO ZGROMADZENIA	21
UCHWAŁY	26
ZASKARŻANIE UCHWAŁ WALNEGO ZGROMADZENIA	33
DOBRE PRAKTYKI WALNYCH ZGROMADZEŃ AKCJONARIUSZY	41
LITERATURA I SŁOWNICZEK.....	46
SPIS TREŚCI	48